Agenda

Betreft:	Agenda Algemene ledenvergadering vSKBN
Datum	19 november 2026
Tijd:	13.30 – 15.30 uur
Plaats:	Fort bij Rijnauwen, Vossegatsedijk 3-5, Bunnik

1. Opening, mededelingen en vaststellen agenda

2. Stand van zaken 2026

a. Notitie stand van zaken 2026	*Bijlage 1, ter informatie*

3. Meerjarenplan 2027 t/m 2030

a. Meerjarenplan 2027 t/m 2030 met oplegnotitie	*Bijlage 2 en 2a, ter vaststelling*

4. Voorstel tot fusie

a. Voorstel tot fusie in 2027 van GDO en vSKBN	*Bijlage 3, ter vaststelling*

5. Jaarplan 2027

a. Jaarplan 2027 voor vSKBN (en GDO en SME)	*Bijlage 4, ter vaststelling*

6. Verenigingszaken

a. Voorstel ledenwerving door leden	*Bijlage 5, ter informatie*
b. Code Stads- en Kinderboerderijen	*Bijlage 6, ter vaststelling*

7. Financiën

a. Begroting 2027	*Bijlage 7, ter vaststelling*
b. Contributie 2027 en eenmalige investering fusie	*Bijlage 8, ter vaststelling*

8. Bestuurssamenstelling

a. Benoeming nieuwe bestuursleden en rooster van aftreden	*Bijlage 9, ter vaststelling*

9. Verslag vorige ALV

a. Het verslag van de ALV van 2 juni 2026	*Bijlage 10, ter vaststelling*
b. Het verslag van de ALV van 26 november 2025	*Bijlage 11, ter vaststelling*
c. Actiepunten	

10. Rondvraag en sluiting

De volgende ALV staat gepland op 22 juni 2027.

Memo

Betreft	:	Stand van zaken GDO en vSKBN
Aan	:	Algemene Ledenvergaderingen
Datum	:	19 november 2026 (datum ALV's)

In 2026 hebben GDO, vSKBN en bureau SME verder gebouwd aan een sterkere samenwerking, een steviger financiële basis en meer ondersteuning voor de leden. Hieronder staan de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten op hoofdlijnen.

1. Samenwerking en koers

De gezamenlijke werkwijze, waarbij SME het bureau vormt voor de verenigingen, functioneert goed. Ondersteuning van besturen en leden, kennisuitwisseling, projecten, belangenbehartiging en communicatie worden steeds meer in samenhang georganiseerd. Ook de gezamenlijke kennis- en netwerkdagen zijn een goede stap. Daarbij blijft het belangrijk dat kinderboerderijen, natuur- en duurzaamheidseducatie (NDE) en stadslandbouw zich allemaal in de samenwerking herkennen.

Samen met leden en besturen is gewerkt aan het meerjarenplan 2027 t/m 2030 en het jaarplan 2027. De plannen zijn voorbereid op basis van ledenpeilingen, bestuurssessies en werk van het bureau en worden in november aan de ALV's voorgelegd.

2. Financiële basis verbetert

De jaarrekeningen over 2025 zijn in juni vastgesteld. Belangrijk nieuws is dat de subsidieaanvraag van vSKBN bij LVVN voor voorlichting over dierenwelzijn bij cavia's en konijnen waarschijnlijk wordt toegekend.

Bij GDO komen er meer contributies en projecten binnen dan begroot. Bij vSKBN nemen de contributie inkomsten toe en zijn er enkele projecten toegekend. De verwachting is dat beide verenigingen minimaal volgens begroting uitkomen: circa € 5.000 positief voor GDO en rond nul voor vSKBN.

3. Meer zichtbaarheid en sterkere ledenbinding

De positie van beide verenigingen is versterkt door contacten met ministeries, gemeenten en maatschappelijke partners. GDO en vSKBN zijn aangesloten bij Groenpact en het manifest 13.000 Groene Gezonde Buurten. GDO bracht met partners een *position paper* over jeugd en natuur uit en daarop is een project gestart samen met IVN en van Dijk Nijkampfonds. Het vSKBN-

trendrapport maakt de omvang van de sector zichtbaar: stads- en kinderboerderijen ontvangen samen naar schatting 30 miljoen bezoeken per jaar.
De netwerkdag van GDO en vSKBN op 19 juni bij Avifauna trok ongeveer 100 deelnemers. De GDO-tweedaagse in september stond in het teken van positionering en werd goed bezocht door ongeveer 80 personen; leden hebben aangegeven deze bijeenkomsten te willen behouden. Ook kennisdagen, trainingen en gezamenlijke projecten dragen bij aan de onderlinge verbinding.
De nieuwe vSKBN-website is eind september live gegaan. De GDO-website wordt inhoudelijk versterkt. Achter de websites wordt een interactief ledenplatform ontwikkeld. Ook worden ledengegevens en kennisdocumenten verder opgebouwd, zodat de verenigingen de sector beter kunnen vertegenwoordigen en leden gerichter kunnen ondersteunen.

5. Belangrijke ontwikkelingen rond natuur- en duurzaamheidseducatie (NDE)

GDO werkt met leden en partners aan een grotere rol voor natuur en duurzaamheid in en rond scholen. Er is meegedacht over de nieuwe kerndoelen en er worden materialen ontwikkeld voor duurzame basisvorming en vijf themaleerlijnen. De eerste ronde van de training rolontwikkeling voor NDE-medewerkers was succesvol; de tweede ronde is gestart. De inzet is dat NDE-organisaties vaker als partner en makelaar van scholen optreden.
Binnen de Alliantie Schooltuinen is het aandeel kinderen dat ervaring heeft met een schooltuin volgens de notitie gegroeid van 19% naar 27%. De Week van de Schooltuin, de Gouden Wortel en de inzet van regioaanjagers droegen hieraan bij. GDO blijft daarnaast actief binnen Jong Leren Eten en werkt met partners aan natuurkampen, voedseleducatie en een sterkere verbinding tussen onderwijs, natuur en gezondheid. Eco-Schools is overgedragen van SME aan GDO om de verbinding met het NDE-netwerk te versterken. GDO heeft bijdrage geleverd in de consultatie ‘Gelijke leer- en ontwikkelvoorwaarden en het onderwijsachterstandenbeleid’
Voor watereducatie is toegekend aan het SME-budget voor 2026–2029: €600.000. Bij de ALV/Kennisdag is hierover een workshop. Verder wordt met LVVN gesproken over toekomstig beleid voor natuur- en duurzaamheidseducatie en voedseleducatie en -participatie.

6. Belangrijke ontwikkelingen bij Stads- en kinderboerderijen

In juni vond de Maand van de Stads- en Kinderboerderij plaats, met veel lokale activiteiten en politieke lunches. Dit was succesvol. Landelijk werd onder meer ingezet op de verbinding tussen kinderboerderijen, bewegen en gezondheid via “Lekker Beesten”. Met Maand van de kinderboerderij en Lekker Beesten kwam er ca €75.000 aan projectbudget binnen.

vSKBN heeft inspraak geleverd op de AMvB bij de Wet dieren. Het 55e kwaliteitsbewijs is uitgereikt. Samen met ArboNed wordt gewerkt aan een digitale RI&E-module; voor dierenweides wordt een eenvoudiger kwaliteitsbewijs ontwikkeld. Ook is de situatie rond verplichte deelname aan pensioenfonds zorg- en welzijn (PFZW) besproken met het ministerie en het pensioenfonds. De Code Stads- en Kinderboerderijen was uitgesteld door beperkte capaciteit, na de ALV wordt dit opgepakt.

7. Wat vraagt nog aandacht?

De belangstelling voor Huurders op Groen en sommige activiteiten rond groene participatie blijft achter bij de verwachting. Ook is verdere regionale samenwerking gewenst. De verenigingen willen hun ledenbestand en de verschillende functies binnen lidorganisaties beter in beeld krijgen, zodat ondersteuning beter aansluit op de praktijk. Bijvoorbeeld kunnen bestuursleden, beheerders, managers, dierverzorgers en educatiemedewerkers dan apart ondersteund worden. Daarnaast blijft aandacht nodig voor voldoende capaciteit op het bureau en voor een herkenbare plek van alle onderdelen van het netwerk.

8. Tot slot nog enkele highlights

- Het platform Bronnen voor NDE is aangepast naar een klantvriendelijk systeem, dit is ondergebracht bij GDO. Tijdens de ALV is hierover een workshop.
- Vanuit GDO trekken we binnen Natuurinclusief het domein onderwijs en binnen het programma Gezonde school trekken wij het thema Milieu/Natuur.
- Alliantie schooltuinen krijgt een vervolg in 2027, afstemming met ministerie en het Jong Leren Eten programma is daarin goed. Ook is er een leertraject voedseleducatie gestart.
- Het kennisplatform Stadslandbouw ressorteert ook onder GDO. Conny Taheij trekt dit. Tijdens de ALV is hiervan een workshop.
- Een initiatief om landelijk Natuurkampen weer onder de aandacht te brengen heeft geleid tot een gezamenlijk project t van aanbieders. Vanuit GDO werken we met hen aan een landelijke aanpak.
- ‘De Helderse Vallei’, centrum voor NDE, Stadsboerderij en wildopvang, in Den Helder was eind oktober gastorganisatie van de internationale conferentie van stads- en kinderboerderijen (EFCF).

Oplegnotitie

Betreft	:	Meerjarenplan 2027 t/m 2030
Aan	:	Leden/ALV
Datum	:	19 november 2026 (vergaderdatum)

Voorstel

Bestuur stelt aan de ALV voor om in te stemmen met het meerjarenplan 2027 t/m 2030.

Meerjarenplan

Het meerjarenplan is opgesteld voor de beide verenigingen samen: GDO en vSKBN. Bewust is SME buiten het meerjarenplan gehouden omdat in de dynamiek van de verenigingen afzonderlijk en tezamen er al zoveel samen moet komen dat het goed is dit vanuit de leden, met een gezamenlijke ambitie, met een verenigingsstructuur en met inhoudelijke opgaven vorm te geven.

Het meerjarenplan geeft de koers van de verenging(en) aan, dit zal als basis gelden voor de jaarlijkse opdracht aan SME.

Proces tot nu toe

- In december 2023 hebben GDO en SME de krachten gebundeld en in december 2024 kwam daar vSKBN bij. Vanaf 2025 is daarmee de samenwerking tussen de twee verenigingen en SME als uitvoerings- en adviesorganisatie een feit.
- November 2025 hebben de ALV's van GDO en vSKBN als actiepunt benoemd: 'Intensiveren samenwerking GDO–vSKBN en verkennen mogelijkheid tot fusie in relatie tot meerjarenvisie'
- In 2025 is door het bureau in samenwerking met bestuur en leden gewerkt aan uitgangspunten voor het opstellen een meerjarenplan, in november 2025 hebben de ALVs hiermee ingestemd.
- In 2026 is het meerjarenplan opgesteld. Een projectteam vanuit SME heeft dit ontwikkeld. Tijdens het proces is het bestuur actief betrokken geweest met een aantal sessies en met de instemming van deelproducten. Bij de leden is een ledenpeiling uitgezet en er zijn gesprekken gevoerd tijdens diverse ledendagen.
- Op 28 oktober heeft het bestuur ingestemd met de eindversie van het meerjarenplan 2027 t/m 2030, wat nu op 19 november ter vaststelling aangeboden wordt aan de ALV's.

Ledenpeiling

De ledenpeiling 2026 is door 73 respondenten ingevuld. Hiervan waren 40 lid van vSKBN,16 van GDO en 17 van beide verenigingen. Er zijn iets meer leden vanuit vSKBN dan GDO die peiling ingevuld hebben. En relatief veel grote organisaties die lid zijn van beide verenigingen hebben de

peiling ingevuld. Daarnaast heeft niet iedere respondent alles ingevuld. Daardoor geven de antwoorden niet altijd een representatief beeld. De uitkomsten waren input voor de gesprekken met leden op kennisdagen en Tweedaagse voor leidinggevenden. De uitkomsten van peiling en gesprekken waren zeer bruikbaar voor het bepalen van de aandachtspunten (6 opgaven en 3 pijlers) in het meerjarenplan.

Resultaten missie en fusie

- Brede steun voor de missie: 83% is positief, 15% neutraal en 2% oneens
- Steun voor de fusie: 59% positief, 38% neutraal en 3% negatief

Bestuur ziet hierin een brede steun voor missie en fusie. Motivaties voor negatieve reacties zijn als aandachtspunt meegenomen in de verdere uitwerking.

Resultaten inhoudelijk

- Algemene uitkomst: Er was een gebalanceerd beeld tussen educatie, recreatie en participatie. Daarom is in het meerjarenplan geen focus gekozen. Deze onderwerpen komen gelijkwaardig terug in de werkwijze: 'doen, leren en beleven'.

- Waar ben je het meest trots op? Divers beeld vSKBN/GDO passend bij hun identiteit. Eigen locaties en eigen lessen springen eruit :

Onderwerp genoemd bij trots	*Alleen vSKBN*	*Alleen GDO*	*Beide*
Contact mens en dier	85%	12%	41%
Eigen locaties	75%	25%	76%
Eigen lessen	15%	69%	47%
Onderwijspartner	20%	50%	24%
Samenwerken met gemeente	10%	44%	41%

In de zes opgaven en 3 verenigingspijlers in het meerjarenplan zijn deze onderwerpen verwerkt.

- Prioritaire doelgroep? Verspreid beeld vSKBN/GDO, waar we veel van elkaar kunnen leren:

Prioritaire doelgroep	*Alleen vSKBN*	*Alleen GDO*	*Beide*
Kinderen 4–12 jaar	87%	40%	71%
Primair onderwijs	31%	93%	65%
Kinderen 0–4 jaar	62%	13%	24%
Voortgezet onderwijs	3%	40%	35%
Volwassenen	28%	47%	47%

Leden van GDO en vSKBN lijken een iets andere doelgroep te bedienen. Hier kunnen we van en met elkaar leren.

- Uitdagingen geeft gezamenlijk een consistent beeld gericht op continuïteit:

Prioriteit	*Alleen vSKBN*	*Alleen GDO*	*Lid van beide*
1	Vrijwilligers werven en behouden (62%)	Financiële positie versterken (73%)	Verschillende inkomstenbronnen (57%)
2	Verschillende inkomstenbronnen (62%)	Verschillende inkomstenbronnen (67%)	Betrokkenheid scholen (53%)
3	Financiële positie versterken (60%)	Betrokkenheid scholen (60%)	Financiële positie versterken (50%)
4	Onderhoud en verduurzaming locaties (54%)	Gemeentelijk draagvlak (47%)	Betrokkenheid inwoners (40%)

Continuïteit en financiering, onderhoud, draagvlak en betrokkenheid zijn punten die in de drie pijlers van de vereniging (lerend netwerk; continuïteit en financiën van de sector; verenigingsorganisatie) zijn meegenomen.

- Waar moeten we meer aandacht aan besteden? Wensen herkenbaar, maar veel omvattend:

Prioriteit	*Alleen vSKBN*	*Alleen GDO*	*Lid van beide*
1	Educatie op locaties (52%)	Verbinding sociaal werk en sociaal domein (33%)	Landelijke vertegenwoordiging (64%)
2	Dierenwelzijn (45%)	Landelijke vertegenwoordiging (33%)	Educatie op locaties (36%)
3	Landelijke vertegenwoordiging (39%)	Samenwerking bedrijfsleven (27%)	Samenwerking provinciale en landelijke partners (29%)
4	Vrijwilligersbeleid (35%)	Samenwerking provinciale en landelijke partners (20%)	Professionele ontwikkeling medewerkers (29%)

Punten zijn in de zes opgaven en drie pijlers van de vereniging meegenomen.

- Samenwerking: consistent beeld, duidelijke opgave

Prioriteit	*Alleen vSKBN*	*Alleen GDO*	*Lid van beide*
1	Kwaliteit van locaties (43%)	Kennisdeling en professionalisering (53%)	Impact meten en zichtbaar maken (57%)
2	Kennisdeling en professionalisering (34%)	Aansluiting op onderwijskerndoelen (53%)	Kwaliteit van locaties (47%)
3	Thematische educatie ontwikkelen (33%)	Rolontwikkeling als onderwijspartner (53%)	Kennisdeling en professionalisering (40%)
4	Aansluiting op onderwijskerndoelen (30%)	Thematische educatie ontwikkelen (47%)	Rolontwikkeling als onderwijspartner (40%)

Punten zijn in de zes opgaven en drie pijlers van de vereniging meegenomen.

Wat komt terug in het meerjarenplan

Voor het meerjarenplan hebben we hebben gekozen voor opgaven die onze werkzaamheden verbinden. En dus niet voor specifieke opgaven voor stads- en kinderboerderijen en voor natuur- en duurzaamheidseducatie. In het meerjarenplan zijn de volgende punten opgenomen:

- **Missie en voorstel tot fusie.** Voor de vereniging met leden uit zowel de vSKBN- als GDO-achterban is gekozen voor een overkoepelende ambitie, werkwijze en kernactiviteiten
    - Ambitie en werkwijze: **Voor een groen, gezond en duurzaam Nederland door doen, leren en beleven.**
    - Binnen de ambitie wordt dierenwelzijn tot groen en gezond gerekend en is daarmee expliciet punt van aandacht
    - Kernactiviteiten: **plekken, programmering en partnerschappen.**

- **Opgave 1 : kwaliteit van plekken.** Hier zijn de leden trots op maar er worden ook uitdagingen gezien voor de locaties en mogelijkheden tot samenwerking kunnen versterkt worden. Dierenwelzijn en duurzaamheid zijn hierin belangrijke aandachtspunten.

- **Opgave 2: sociale participatie.** Met name het werven en binden van vrijwilligers, tegengaan van eenzaamheid en sociale cohesie zijn benoemd. Een derde van de GDO respondenten wil zich op het sociale deel ontwikkelen. In relatie tot de financiële gezondheid van de lidorganisaties zou de sociale participatie kunnen helpen.

- **Opgave 3: bewonersparticipatie**: volwasseneneducatie is relatief veel als doelgroep aangeduid. In samenwerking met landelijke overheid en partners kan dit verder uitgebouwd worden, bijvoorbeeld op de thema's voedsel, stadslandbouw, klimaatadaptatie en energietransitie.

- **Opgave 4: NDE-aanbod en onderwijs** Dit onderwerp kwam in de ledenpeiling minder sterk naar voren, maar wordt binnen GDO al jaren als een belangrijke opgave en behoefte gezien. In de peiling kwam wel de trots op de eigen lessen terug. Daarom is deze opgave wel geselecteerd (zie ook notitie leermiddelen op ALV van 19 november 2026).

- **Opgave 5: Duurzame school** kan werken met de betrokkenheid van scholen, zowel educatief als ook de koppeling met gebouw, duurzame bedrijfsvoering en samenwerking met partijen in de omgeving. In de training rolontwikkeling als onderwijspartner staat dit centraal.

- **Opgave 6: Gezonde jeugd en natuur** sluit goed aan bij de actualiteit. Als partner van gemeenten en onderwijs kunnen wij ook helen door bij te dragen aan een gezonde jeugd met natuur, kinderboerderij, de activiteiten etc.

- In de pijlers van de vereniging geven we aandacht aan het **lerend netwerk; continuïteit en financiële gezondheid; verenigingsorganisatie.** Bij lerend netwerk/ verenigings-organisatie wordt de werkwijze met kennisdagen, trainingen, leerkringen, werkgroepen, regio's en vakgroepen uitgewerkt. Bij financiële gezondheid wordt uitgewerkt hoe de leden lokaal en landelijk het best ondersteund kunnen worden en waarin we samen kunnen werken.

Samenkracht

Meerjarenplan 2027-2030 | Vereniging GDO en vSKBN

vSKBN
VERENIGING STADS- EN KINDERBOERDERIJEN NEDERLAND

GDO
Gemeenten voor
Duurzame ontwikkeling

19 november 2026

Voorwoord

De groene draad in het verhaal

Wanneer organisaties samengaan, is het de kunst om de gezamenlijkheid goed onder woorden te brengen én tegelijkertijd de onderlinge verschillen te respecteren en te benutten. We zien dat niet alleen de verenigingen GDO en vSKBN verschillen, ook binnen beide verenigingen is de achterban heel gevarieerd. Op weg naar één vereniging vereist dit dat we werken aan 'eenheid in verscheidenheid'. We willen de leden overal in het land helpen aan een sterke lokale positie, ondersteund door een krachtige landelijke brancheorganisatie. Daarbij weten we ons verzekerd van de steun van SME, een bureau met professionals die eveneens gedreven zijn om Nederland groener, gezonder en duurzamer te maken.

Bestuur en bureau zijn bijzonder gemotiveerd om het samengaan in goede banen te leiden. Want onze leden verdienen een inspirerend netwerk, goede ondersteuning en een krachtige stem in de samenleving. Daarom bouwen we stap voor stap aan één sterke belangenvereniging: met één missie, één verhaal en één naam. We bouwen aan een sterk en herkenbaar merk, vanuit vertrouwen in onze eigen kracht en met oog voor de verschillen. Door onze krachten te bundelen kunnen we meer impact maken, onze positie versterken en onze ambities waarmaken. Zo ontwikkelen we ons tot een landelijke speler van formaat. Dat gezamenlijke optreden – met één bestuur en één directeur – wordt nu al door strategische partners herkend en gewaardeerd. Stap voor stap werken we aan een zelfbewuste profilering die past bij een professionele, krachtige organisatie.

Tijdens de ontwikkeling van dit meerjarenplan gebruikten we als bestuur een creatieve werkvorm om aan de hand van metaforen onze ambities op een beeldende manier boven water te krijgen. Dat werd een inspirerende belevenis. We spraken over de verschillende kleuren en geluiden in ons netwerk, net zoals vele soorten vogels samen een weidevogelgebied vormen. Ook spraken we bijvoorbeeld over een krachtige kruidenthee, die zijn smaak en geur ontleent juist aan de wisselwerking tussen alle afzonderlijke ingrediënten. Ook in ons netwerk is de diversiteit onze kracht.

Als sector vertegenwoordigen we ruim 600 locaties in het land, waar jaarlijks zo'n 30 miljoen bezoekers komen. Samen begeleiden we elk jaar miljoenen kinderen in onze schooltuinen of nemen we die mee op pad voor inspirerende lessen. En samen met bewoners worden er elk jaar weer vele huizen verduurzaamd en tuinen vergroend. Samen hebben we substantie en zijn we relevant.
Samen gaan we vooruit, voor een groene, gezonde en duurzame samenleving. Ga je mee?

Ron van der Jagt
Voorzitter Vereniging GDO/vSKBN

Introductie

Bouwen aan de toekomst met bouwstenen uit een rijk verleden

Natuureducatie en schooltuinieren zijn al meer dan 100 jaar oud. Kinderboerderijen zijn er sinds de jaren ’50: in 1951 is de oudste kinderboerderij gestart (’t Molentje in Heemstede). Milieueducatie ontstond in de jaren ’70, na het rapport van de Club van Rome. Vanaf het begin van deze eeuw noemen we het ook wel duurzaamheidseducatie. Onze verenigingen bouwen voort op die geschiedenis. Vereniging GDO ontstond in 2008 als belangenbehartiger van het lokale netwerk voor natuur- en duurzaamheidseducatie (NDE). vSKBN bestaat sinds 2012 en kwam voort uit eerdere verenigingen van stads- en kinderboerderijen. Inmiddels trekken beide netwerken intensief samen op.

De initiatiefnemers van al die voorlopers hebben niet kunnen voorzien waar we vandaag staan. Samen vertegenwoordigen we 90 gemeenten, 140 organisaties voor natuur- en duurzaamheidseducatie, 251 stads- en kinderboerderijen en het Kennisplatform Stadslandbouw. Daarmee verbinden we zo’n 600 locaties, jaarlijks meer dan 30 miljoen bezoekers en vele kinderen en jongeren die via het onderwijs kennismaken met natuur en duurzaamheid. Samen met bewoners, scholen, gemeenten en maatschappelijke partners maken onze leden dagelijks verschil voor mens, dier, natuur en duurzaamheid.

In 2027 gaan GDO en vSKBN verder als één vereniging, met een nieuwe gezamenlijke naam. Niet omdat we opnieuw beginnen, maar omdat we samen sterker verder willen. We brengen kennis en netwerken bij elkaar, ondersteunen onze leden bij hun ontwikkeling en helpen hen om lokaal sterk en financieel gezond te blijven.

Voor u ligt ons meerjarenplan voor 2027 tot en met 2030. Het beschrijft de ambitie en koers die leden, bestuur en bureau samen hebben ontwikkeld: een koers die voortbouwt op wat er al gebeurt en richting geeft aan wat we samen verder willen versterken, vanuit alle locaties en organisaties in het land en met SME als stevige uitvoeringsorganisatie. Ik ben er trots op dat we dit meerjarenplan samen hebben gemaakt en er samen voor gaan.

Nu en ook na 2030 blijven wij nodig. De uitdagingen rond klimaatadaptatie, stikstof, energie, circulaire economie, dieren(welzijn), biodiversiteit en groen in de buurt zijn in 2030 nog niet opgelost. Ook daarna willen wij er staan, onze bijdrage leveren en mensen betrekken. Bijdragen blijven nodig voor het realiseren van de Sustainable Development Goals (SDG’s), die lopen tot 2030, en voor de opvolger daarvan. Daarom werken wij aan een groen, gezond en duurzaam Nederland. Dat doen we dichtbij, samen met mensen en vanuit onze plekken, programma’s en partnerschappen. Door samen te doen, te leren en te beleven. Daar staan we voor, met onze leden en partners.

Hak van Nispen tot Pannerden
Directeur Vereniging GDO/vSKBN

Leeswijzer

Deel A: Strategische koers

- In deel A presenteren we onze strategische koers. Hierin beschrijven we allereerst ons verhaal voor Nederland en de rol die wij daarin lokaal spelen. Ook beschrijven we waarom we ons hier als netwerk op verenigen.
- We werken onze strategische koers verder uit in de opgaven die richting geven aan ons werk in 2027-2030. Om onze lokale kracht te versterken, zetten we daarbij zes opgaven voorop. Die sluiten aan bij onze kernactiviteiten voor Nederland: **plekken, programmering en partnerschappen**.

Deel B: Onze vereniging

- In deel B werken we onze strategische koers uit langs drie pijlers:
  - **Pijler 1. Lerend netwerk**
  - **Pijler 2. Meerwaarde en continuïteit van de sector**
  - **Pijler 3. Verenigingsorganisatie**

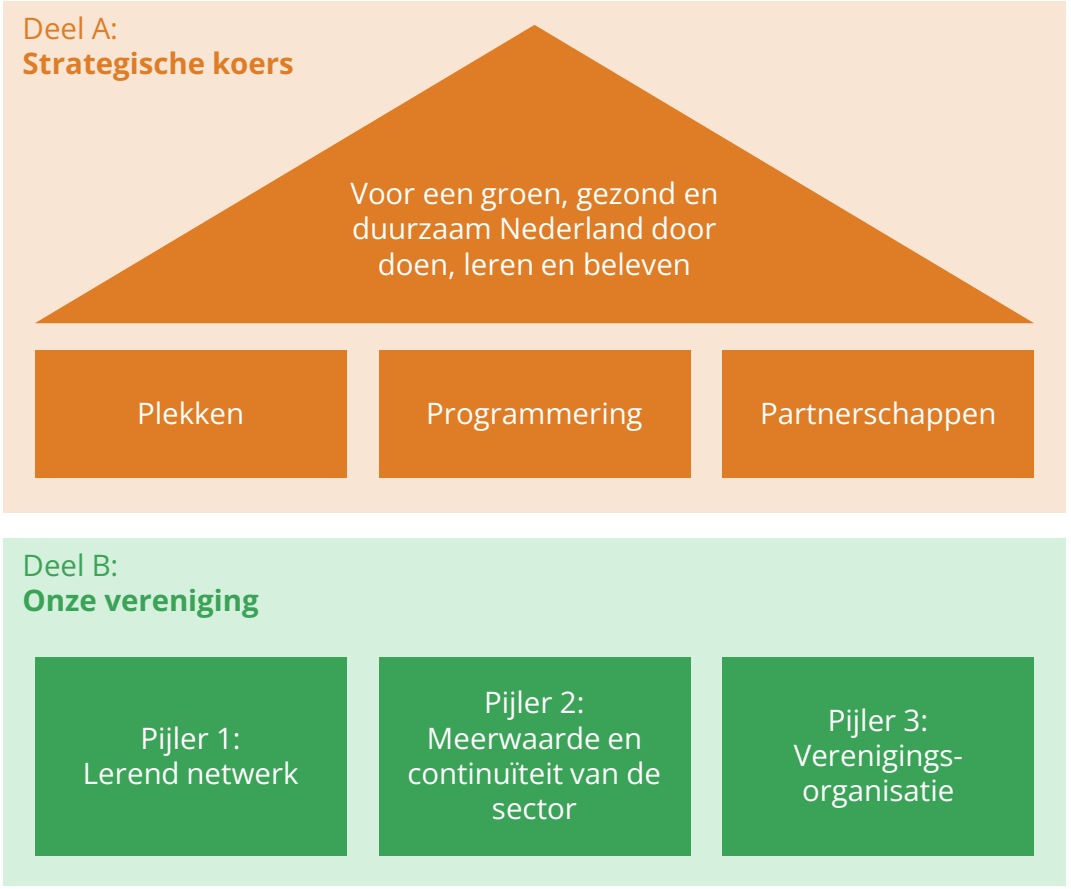

Deel A.
Strategische koers

Samen doen, leren en beleven

Voor een groen, gezond en duurzaam Nederland

- We staan voor de uitdaging om een samenleving vorm te geven met een natuurinclusieve leefomgeving, gezonde en sterke gemeenschappen en een duurzame toekomst voor iedereen.
- De **sociale en ecologische vraagstukken** van onze samenleving zijn sterk met elkaar verweven. Werken aan gezondheid, klimaat, biodiversiteit, dierenwelzijn, circulariteit, voedsel en sociale cohesie vraagt om een sterke verbinding tussen mensen en natuur, én tussen mensen onderling.

Samen doen, leren en beleven

- Wij geloven dat **mensen samen het verschil maken** voor een groen, gezond en duurzaam Nederland. Daarom verbinden wij mens, natuur en samenleving. Zo maken we samen het verschil, voor elkaar en voor onze omgeving.
- Daarvoor zijn naast financiële, technische, juridische en ruimtelijke oplossingen ook sociale instrumenten nodig: **educatie, participatie, communicatie en recreatie**.
- Daarom maken wij werk van **samen doen, leren en beleven**. Dichtbij, met jong en oud in hun eigen leef- en leeromgeving. Want juist daar ontstaan betrokkenheid, bewustwording en beweging.

Ons verhaal voor Nederland

Plekken, programmering en partnerschappen

- Wij dragen bij aan samen doen, leren en beleven voor een groen, gezond en duurzaam Nederland. Dat doen we via onze **plekken, programmering en partnerschappen**.
- Wij werken altijd **dicht bij mensen**: op scholen, in buurten, straten, huizen en tuinen. Het werk van onze leden is gericht op het mobiliseren van lokale samenkracht. Bewoners, overheden, maatschappelijke organisaties en scholen werken samen aan de vergroening van ons handelen en onze leefomgeving via educatie, participatie, communicatie en recreatie.
- Met **600 locaties** verspreid over het land zijn we altijd in de buurt. In een wereld waarin de druk op de ruimte groot is, vormen onze plekken groene ontmoetingsplaatsen in de buurt. Voor mensen en dieren. Waar iedereen kan meedoen.
- Via onze **programmering en partnerschappen** zijn we samen duurzaam aan de slag in jouw gemeente. Met scholen, met gemeenten, met woningcorporaties en bewoners en met maatschappelijke organisaties. Via onze activiteiten verbinden we mensen met zichzelf, anderen, dieren en hun omgeving. We vergroenen de wijk, produceren samen lokaal voedsel en besparen energie. Met hoofd, hart en handen. Met jong en oud.
- Daar worden we allemaal beter van.

Waarom wij ons verenigen

Samen meer dan de som der delen

- Onze missie in de samenleving vraagt ook om collectieve inzet. Want wat we willen bereiken is **meer dan de som der delen**. Daarom hebben wij ons verenigd.
- Door **regionale samenwerking** en door verbindingen tussen **landelijk en lokaal** dragen we samen bij aan een groen, gezond en duurzaam Nederland.
- Samen staan we voor herkenbaarheid, kwaliteit, continuïteit en inclusiviteit. Daartoe werken we aan het integrale en structurele karakter van ons netwerk. **Groot en klein, samen sterk**.

Een lerend netwerk met landelijke vertegenwoordiging

We faciliteren uitwisseling in ons ledennetwerk. We verbinden leden onderling en met relevante partners. Richting overheden en partners zijn we aanjagers van de borging van onze missie in beleid en praktijk. Dat doen we langs drie lijnen:

- **Sectorontwikkeling**. We zetten ons in voor kwaliteitsontwikkeling in onze sector. Als lerend netwerk werken we continue aan blijvende relevantie voor Nederland.
- **Meerwaarde van lidmaatschap**. Door lid te worden van onze vereniging(en) profiteren organisaties direct. Deze individuele meerwaarde werkt door in de lokale inzet die leden kunnen leveren.
- **Belangenbehartiging**. We zetten ons in voor reactieve en proactieve belangenbehartiging, opdat onze leden lokaal hun meerwaarde voor Nederland kunnen waarmaken.

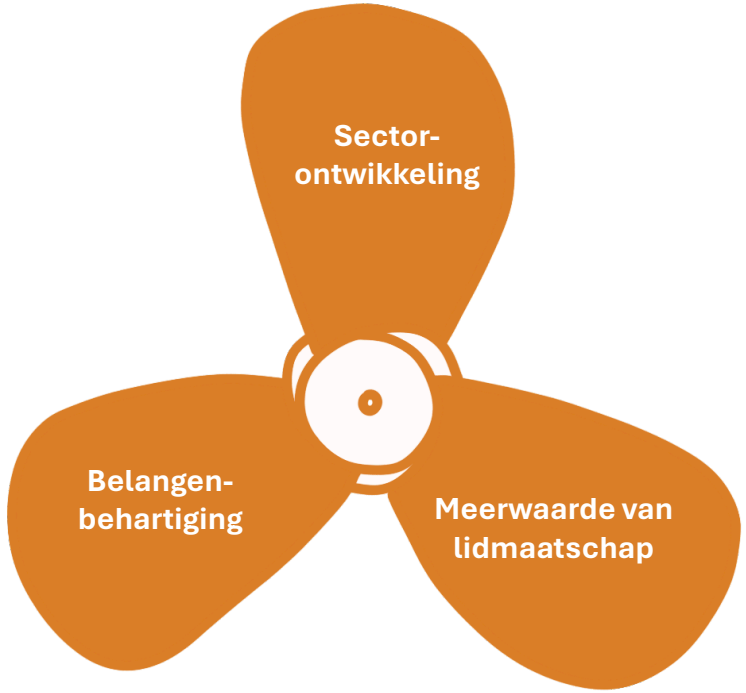

Onze belangrijkste gezamenlijke opgaven

Vanuit onze plekken, programmering en partnerschappen hebben wij de samenleving veel te bieden. Wij hebben ons verenigd om onze lokale kracht te versterken. In de periode 2027-2030 staan de volgende lokale opgaven centraal in onze landelijke samenwerking:

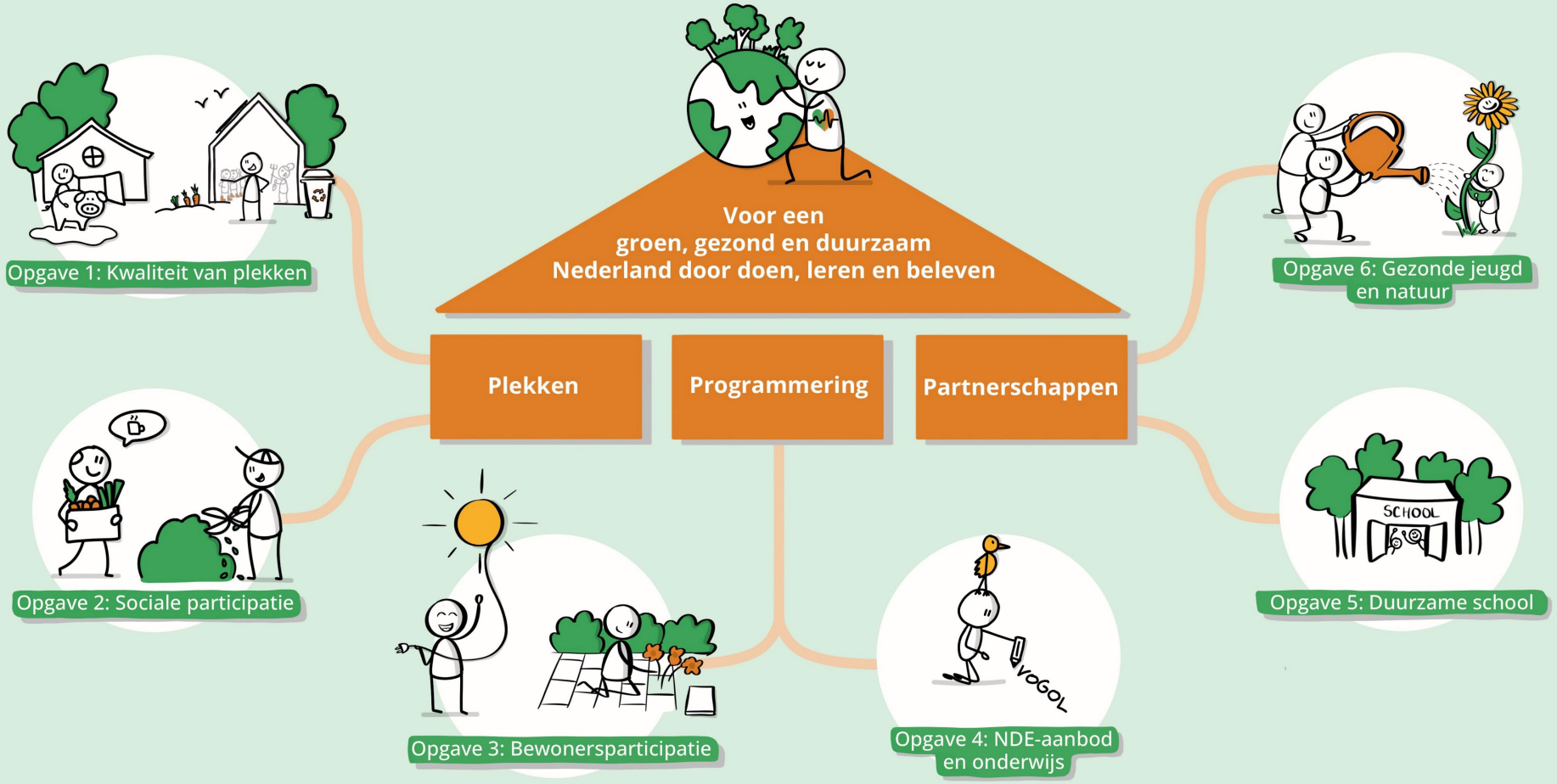

Opgave 1: Kwaliteit van plekken

Wij hebben en beheren veel plekken, zoals stads- en kinderboerderijen, NDE-centra en wijktuinen. Hier verbinden we mensen met zichzelf, anderen, dieren en hun omgeving. Bezoekers mogen bij ons kwaliteit verwachten. In de periode 2027–2030 zetten we in op versterking van de kwaliteit van onze plekken.

- Voldoen aan **wet- en regelgeving** is de basis. Voor de vereniging is het uitgangspunt dat leden aantoonbaar voldoen aan wetgeving op het gebied van dierenwelzijn en locaties. We brengen relevante eisen in beeld en ondersteunen leden om hieraan te voldoen.
- Voor stads- en kinderboerderijen hanteren we het **Kwaliteitsbewijs** als instrument om inzichtelijk te maken dat aan de wettelijke eisen wordt voldaan. We ondersteunen leden bij het behalen en behouden ervan en werken ernaartoe dat alle leden met een boerderij over het Kwaliteitsbewijs beschikken.
- Daarnaast spreken we als vereniging af welke **aanvullende kwaliteit** we belangrijk vinden, passend bij onze duurzame visie en missie. Denk aan duurzaamheid, biodiversiteit, dierenwelzijn, toegankelijkheid, inclusiviteit, veiligheid, educatieve waarde en de inrichting van de plek. Deze gezamenlijke kwaliteitsstandaard geldt voor al onze plekken: van stads- en kinderboerderijen tot wijktuinen en NDE-centra.

Opgave 2: Sociale participatie

Op onze plekken komt alles samen: kennismaken met dier en natuur, spelen en bewegen, dagbesteding, vrijwilligerswerk en een buurt die zich weer verbonden voelt. Om deze waarde voor de omgeving te versterken, zetten wij in de periode 2027-2030 in op meer sociale participatie op onze plekken.

- Onze plekken zijn herkenbaar en toegankelijk, dicht bij mensen en midden in hun vertrouwde omgeving. Hier **ontmoeten** jong en oud elkaar, kunnen ze **meedoen** en zich **ontwikkelen**. Juist daardoor leveren ze een belangrijke bijdrage aan sterke sociale verbindingen en buurten waarin iedereen erbij hoort.
- Onze organisaties en plekken worden goed gevonden door mensen die actiever willen meedoen in de samenleving. Niet altijd kunnen we daarvoor al passende ondersteuning bieden. Daarom vergroten we de **mogelijkheden voor sociale activatie** in de vorm van vrijwilligerswerk, (maatschappelijke) stages, dagbesteding en werkervaringsplaatsen. Daarbij zetten we ook in op het aantrekken van middelen om deze rol professioneel te kunnen uitvoeren.
- We delen kennis en goede voorbeelden en maken beter zichtbaar welke **sociale waarde** onze plekken hebben voor bewoners en buurten.
- Als lerend netwerk ontwikkelen we ons in hoe we hierin kunnen **samenwerken** met gemeentelijke afdelingen, welzijnsorganisaties, zorgpartijen, onderwijs en andere lokale partners.

Opgave 3: Bewonersparticipatie

Samen met bewoners werken we aan de verduurzaming en vergroening van hun eigen huis, tuin en buurt. Met onze programmering nemen wij jong en oud mee in hoe zij kunnen bijdragen aan een groen, gezond en duurzaam Nederland. In 2027-2030 versterken we onze programmering gericht op bewoners.

- De opgaven rond energietransitie, klimaat, biodiversiteit en een gezonde leefomgeving vragen om nauwe samenwerking tussen gemeenten, maatschappelijke organisaties en bewoners. Nieuwe kaders zoals de **Omgevingswet**, de **Natuurherstelverordening (NHV)**, de **Nationale Klimaatadaptatiestrategie** en de **Participatiewet** versterken de behoefte om bewoners actief te betrekken bij veranderingen in hun eigen omgeving.
- Wij hebben veel ervaring met programma's die mensen informeren, inspireren en vooral helpen om **zelf in actie** te komen. Hierbij valt te denken aan het vergroenen van wijken, klimaatadaptatie in tuinen, energiebesparing in huizen en het opruimen van zwerfafval in de buurt. En onze eigen plekken kunnen hierin een belangrijke rol spelen, bijvoorbeeld als **ontmoetingsplek, goed voorbeeld of uitvalsbasis** voor activiteiten in wijk en buurt.
- Die kracht ontwikkelen we verder. We versterken bestaande programmering en ontwikkelen nieuwe aanpakken. Dat doen we zelfstandig via onze eigen programmering, en in **samenwerking** met gemeentelijke afdelingen en maatschappelijke partners. Ook zetten we ons in voor kennisdeling, zoals via het **kennisplatform Stadslandbouw**.

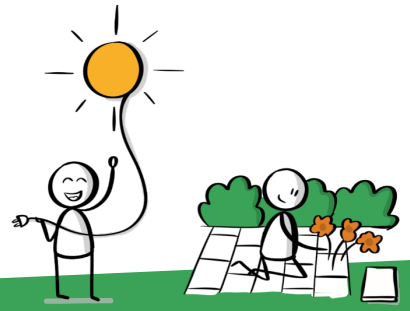

Opgave 4: NDE-aanbod en onderwijs

Samen doen, leren en beleven ontstaat door er samen op uit gaan. In een wereld waarin kinderen veel binnen zitten en overmatig schermgebruik de norm is geworden, nemen wij kinderen mee naar buiten. In de periode 2027-2030 versterken we de aansluiting tussen onderwijs en ons aanbod rond natuur- en duurzaamheidseducatie (NDE).

- Wij staan voor **kwaliteit** van onze leermiddelen en activiteiten voor scholen. Docenten moeten erop kunnen vertrouwen dat ons aanbod goed is als zij daarvan gebruikmaken. We versterken de kwaliteitscultuur in ons netwerk en ontwikkelen samen een aanpak hoe we kwaliteit op de langere termijn willen borgen.
- We **versterken** de aansluiting tussen onderwijs en ons aanbod op het gebied van natuur- en duurzaamheidseducatie. Dit gaat enerzijds over thematisch aanbod, zoals watereducatie, voedseleducatie, natuureducatie en afvaleducatie. Rond de groenblauwe thema's versterken we onze relatie met overheden en werkveld vanuit het oogpunt van human capital en **arbeidsmarktvraagstukken**.
- Daarnaast biedt natuur ook een verrijking voor andere leergebieden, zoals rekenen, taal en burgerschap. **Natuurinclusie in onderwijs** biedt grote kansen om de onderwijskwaliteit te verbeteren en bij te dragen aan de fysieke gezondheid en het mentaal welzijn van kinderen en jongeren. En **duurzaamheidsvraagstukken** bieden betekenisvolle, vakoverstijgende lesstof. **De wereld is je klaslokaal**.
- Met het oog op de landelijke **curriculumactualisatie** voor het primair onderwijs (po) en de onderbouw van het voortgezet onderwijs (vo) (en de invoering daarvan door schoolteams in 2027–2030) bouwen we onze expertise uit over de aansluiting bij **kerndoelen en leerlijnen**.
- Daartoe werken we de komende jaren binnen de vereniging aan een sterkere **samenwerkingscultuur** rond leermiddelen en activiteiten voor het onderwijs. Door samen leermiddelen te (door)ontwikkelen, verbeteren we de kwaliteit van ons aanbod en krijgen we meer **overzicht** over wat er in het netwerk speelt. Dit is ook waardevol voor leden die richting scholen in toenemende mate als **makelaar** optreden.

Opgave 5: Duurzame school

Natuur en duurzaamheid in het onderwijs gaat verder dan incidentele lessen en activiteiten: onderwijs dat kinderen vormt en opleidt tot verantwoordelijke, gezonde en bewuste burgers vraagt om een *whole school approach* voor leren voor duurzame ontwikkeling. Oftewel: een duurzame school. Vanuit onze expertise fungeren we in deze beweging als partner in de samenwerking tussen scholen, gemeenten en maatschappelijke organisaties.

- Een *whole school approach* (WSA) voor leren voor duurzame ontwikkeling houdt in dat **natuur en duurzaamheid integraal** deel uitmaken van de onderwijsvisie en het beleid, die congruent doorwerken in onder andere het curriculum, de pedagogiek, de didactiek en de samenwerking met omgevingspartijen. Ook het ontwerp en de inrichting van het **gebouw** en de **buitenruimte** spelen hierin een belangrijke rol.
- Op steeds meer plekken wordt **structurele samenwerking** vormgegeven tussen onderwijsinstellingen, gemeenten en maatschappelijke partners (inclusief NDE). Een deel van de leden heeft hiermee de afgelopen jaren al geëxperimenteerd en nieuwe rollen ontwikkeld richting onderwijs, zoals de rol van makelaar, aanjager of partner. Er is veel animo voor deze **rolontwikkeling**. De uitwisseling in het netwerk hierover zetten we door, onder andere via de leerkring rolontwikkeling onderwijs.
- Wij zetten ons in voor de **beleidsmatige verankering** van onze nieuwe rollen. Daarmee creëren we de randvoorwaarden die nodig zijn in termen van continuïteit, professionele ontwikkeling en bekostiging om deze rollen goed te spelen.

Opgave 6: Gezonde jeugd en natuur

Vanuit onze groene basis leveren wij een belangrijke bijdrage aan het mentale welzijn en de fysieke gezondheid van kinderen en jongeren. Daarmee vormen we een onderdeel van de pedagogische basis die een gezonde en brede ontwikkeling van de jeugd stimuleert. In de periode 2027–2030 versterken we onze herkenbaarheid in en samenwerking met het sociale domein.

- De natuur heeft de jeugd veel te bieden én de jeugd heeft de natuur veel te bieden. Met zowel onze plekken als onze programmering dragen we bij aan een **gezonde leef- en leeromgeving** voor kinderen en jongeren. Niet altijd wordt herkend dat we vanuit het groene domein belangrijke bijdragen leveren aan doelstellingen rond **(preventieve) gezondheid**. Natuur is een pedagogische bondgenoot in opgroeien en ontwikkelen.
- Daarom richten we ons in de periode 2027-2030 op partnerschappen: in gemeenten versterken we onze herkenbaarheid in en onze relaties met het domein van **jeugd en gezondheid**. Daarbij verbinden we beleid en de lokale uitvoeringspraktijk.
- We versterken onze rol als lokale **kennispartners**. Wij brengen kennis en praktijkervaring in en verbinden natuurinclusief opgroeien aan actuele maatschappelijke opgaven zoals gezondheid, welzijn en **kansengelijkheid**.
- Zowel lokaals als landelijk trekken we hierbij samen op met scholen, overheden en andere maatschappelijke partners, onder andere in de landelijke **werkgroep Jeugd & Natuur**.

Deel B.
Onze vereniging

Drie pijlers voor onze vereniging

Pijler 1: Lerend netwerk

Pijler 1

Lerend netwerk

Pijler 2

Meerwaarde en continuïteit van de sector

Pijler 3

Verenigings-organisatie

Pijler 3: Verenigingsorganisatie

Pijler 2: Meerwaarde en continuïteit van de sector

Pijler 1.
Lerend netwerk

Een lerend netwerk

Onze leden zijn gericht op lokale actie: bewoners, overheden, maatschappelijke organisaties en scholen werken samen aan een groene, gezonde en duurzame samenleving via doen, leren en beleven in hun eigen werkgebied. De kern van onze vereniging draait om het versterken van deze lokale kracht door samenwerking op landelijk niveau.

Onze belangrijkste gezamenlijke opgaven

- In deel A van dit meerjarenplan is uitgewerkt onder **welke opgaven** we in de periode 2027-2030 **gezamenlijk** de schouders zetten. Deze opgaven zijn gerelateerd aan onze kernactiviteiten voor Nederland: plekken, programmering en partnerschappen.

Kracht in diversiteit

- Zowel binnen Vereniging GDO en vSKBN, als tussen de twee verenigingen bestaan grote verschillen tussen leden. De organisaties zijn **verschillend** en ook de context waarin zij actief zijn verschilt. Onze vereniging wordt getypeerd door **eenheid in verscheidenheid**.
- Ons ledennetwerk vormt een **lerend netwerk**. Door uitwisseling over lokale aanpakken en afwegingen voorkomen we dat iedereen het wiel opnieuw uitvindt. En door de samenwerking met het verenigingsbureau wordt de verbinding gemaakt naar **landelijke ontwikkelingen**.
- Diversiteit is onze kracht. We kunnen veel van elkaar leren. In 2027-2030 bouwen we verder aan een **verenigingscultuur** die diversiteit waardeert en samenwerking stimuleert.

Hoe we leren

Een lerend netwerk kan op veel manieren vorm krijgen. De volgende bouwstenen vormen de basis voor 2027-2030.

Uitwisseling en communitybuilding

- In 2026 zijn de voorbereidingen getroffen voor een **online ledenplatform** waarop leden kunnen samenwerken. Hiermee kunnen leden elkaar laagdrempelig opzoeken en hulp inschakelen. Vanaf 2027 voeren we dit ledenplatform in en bouwen we het verder uit.
- We organiseren gedurende het jaar **ontmoetingen** voor diverse doelgroepen van de vereniging, zowel online als fysiek.
- Onder pijler 3 werken we de uitgangspunten voor **ledencommunicatie** en **ledenorganisatie** verder uit.

Kennisontwikkeling, kennisdeling en kennisbenutting

- Kennis vormt een belangrijk onderdeel van ons lerende netwerk. Via **programma's en projecten** ontwikkelen we veel kennis over ons werk. In 2027-2030 zetten we het leren en ontwikkelen langs de lijnen van programma's en projecten voort.
- In 2027-2030 versterken we de samenwerking met **kennisinstellingen**. In de periode tot 2027 zijn hierin al veel stappen gezet waarop we kunnen voortbouwen. Onze praktijkgerichte **kennisplatforms** vervullen een belangrijke rol bij kennisdeling en -benutting. Voorbeelden zijn Bronnen voor NDE en Stadslandbouw.
- De afgelopen jaren zijn diverse trainingen en leertrajecten ontwikkeld en uitgevoerd. Voortbouwend hierop onderzoeken we in 2027 en verder de wenselijkheid en haalbaarheid van het ontwikkelen van een **trainingsacademie** van de vereniging, die kan worden ingezet voor kennisdeling en kennisbenutting. Daarbij onderzoeken we ook de mogelijkheid en wenselijkheid van samenwerking met andere partners.

Pijler 2.
Meerwaarde en continuïteit van de sector

Maatschappelijke waarde

In de samenhang tussen onze plekken, programmering en partnerschappen ontstaat een enorme maatschappelijke waarde voor een groen, gezond en duurzaam Nederland. Die meervoudige waarde is zowel ecologisch als sociaal. Nog niet altijd wordt deze impact gezien en gewaardeerd. Uitgangspunt voor 2027-2030 is dat we onze meerwaarde beter zichtbaar maken en de continuïteit van ons werk steviger verankeren in beleid en bekostiging.

Lokale waarde en uitdagingen

- Een aanzienlijk deel van de leden in ons netwerk heeft te maken met urgente vraagstukken rond **beleidsmatige verankering, inkomstenbronnen en financiële positie**. Continuïteit staat hierdoor onder druk.
- In de periode 2027-2030 zetten we er daarom op in om de **lokale maatschappelijke meerwaarde zichtbaar te maken**.
- Dit doen we onder andere door onze **positieve impact** inzichtelijk te maken, bijvoorbeeld aan de hand van de Social Handprint. Een deel van de leden heeft hiermee lokaal al ervaring opgedaan in de periode tot 2027. Ook bij dreigende bezuinigingen hebben leden en het landelijke bureau – vaak succesvol – stappen gezet om de lokale waarde van ons werk beter inzichtelijk te maken.

Lokaal beleid en bekostiging

- Met meer inzichten in de lokale waarde van ons werk staan we sterker bij het **versterken van de beleidsmatige en financiële basis** van onze sector.
- In de periode tot 2027 zijn met enkele leden al stappen gezet om bekostiging veilig te stellen of uit te breiden. Deze **gezamenlijke inzet** zetten we voort in de periode 2027-2030.

Profiel en vertegenwoordiging

Landelijk profiel

- Een **stevig** landelijk profiel ondersteunt de **lokale** positie van leden. Het geeft gewicht in gesprekken met gemeenten en partners, vergroot de herkenbaarheid van het werkveld en maakt duidelijk dat lokale organisaties onderdeel zijn van een breder maatschappelijk netwerk met gezamenlijke kennis, ervaring en uitvoeringskracht. Samen staan we voor **kwaliteit**.
- Hiermee laten we zien hoe de leden **bijdragen aan actuele opgaven** rond jeugd, gezondheid, natuur, voedsel, onderwijs, participatie, leefomgeving en duurzaamheid. Daarmee versterken we onze positie richting overheden, maatschappelijke partners, fondsen en financiers.

Landelijke en internationale vertegenwoordiging

- De maatschappelijke waarde – ecologisch en sociaal – van onze vereniging is groot. Ook landelijk wordt die waarde echter nog niet altijd voldoende gezien, gewaardeerd of meegewogen in beleid, samenwerking en financiering. Door versterking van de landelijke vertegenwoordiging dragen we bij aan de **continuïteit** van de sector.
- Daarom zetten we in de periode 2027-2030 in op verdere versterking van de **landelijke vertegenwoordiging** van het netwerk. De afgelopen jaren zijn hierin, door de nieuwe samenwerking met het bureau, al grote stappen gezet.
- Ook zetten we onze **internationale samenwerking** voort, zoals binnen FEE International, de Benelux-werkgroep NME en de European Federation of City Farms (EFCF).
- In het bijzonder versterken we de landelijke vertegenwoordiging rond de **zes belangrijkste opgaven** waaraan we samenwerken in 2027-2030. Deze zijn in deel A van dit meerjarenplan verder uitgewerkt.

Pijler 3.
Verenigingsorganisatie

Naar één vereniging

Versterking van doen, leren en beleven voor een groen, gezond en duurzaam Nederland vraagt om een sterke wisselwerking tussen landelijk en lokaal. Tussen groot en klein. In beleid en praktijk. Wij vervullen die rol. Om onze rol goed te spelen, is een sterke vereniging essentieel. De fusie tussen Vereniging GDO en vSKBN vormt hierin een belangrijke stap.

De kracht van Vereniging GDO en vSKBN samen

- Samen zijn Vereniging GDO en vSKBN in de positie om doen, leren en beleven voor een groen, gezond en duurzaam Nederland **écht op de kaart te zetten**. Dit verhaal kunnen we het beste vertellen met één **krachtige en herkenbare identiteit** en een efficiënte en effectieve werkorganisatie.
- Daarom bundelen Vereniging GDO en vSKBN de krachten. **Samen gaan we de toekomst in**. In de programmaperiode die voor ons ligt, fuseren de twee verenigingen.

Een divers netwerk met een gezamenlijk verhaal

- Een sterke vereniging begint bij het **organiseren van collectiviteit**. Daarom werken we toe naar één herkenbare identiteit voor ons hele netwerk. De nieuwe identiteit moet landelijk richting geven én lokaal toepasbaar zijn. Zij moet duidelijk maken waar de vereniging voor staat, welke maatschappelijke waarde het netwerk vertegenwoordigt en hoe leden die herkenbaarheid in hun eigen omgeving kunnen gebruiken.
- Een sterke vereniging heeft oog voor de diversiteit van leden. Onze ledenorganisatie en ledencommunicatie zijn daarom gericht op het **organiseren van diversiteit**. In dit meerjarenplan zijn de uitgangspunten hiervoor uitgewerkt.

Fasering fusie van de verenigingen 2027-2030

In de periode 2027-2030 zetten Vereniging GDO en vSKBN een fusie in. Dit vraagt om een zorgvuldig proces. Daarom faseren we de te nemen stappen.

2026-2027: Voorbereiding

- In november 2026 nemen de ALV's van beide verenigingen het **voorgenomen besluit tot een fusie** tussen vSKBN en Vereniging GDO en een naamswijziging.
- In 2027 wordt de **fusie verder uitgewerkt en voorbereid**. Naast juridische zaken vormt communicatie hierin een essentieel onderdeel. We richten ons op het uitwerken van naam, merkverhaal, huisstijl en voorbereiding van een gezamenlijke website. Leden krijgen in dit proces een belangrijke rol. Zij worden zorgvuldig meegenomen in de vorming van de nieuwe naam en identiteit.

2028-2030: Besluitvorming en invoering

- Eind 2027 volgt de **definitieve besluitvorming** in de ALV's van beide verenigingen over de fusie, inclusief naamgeving.
- Per 2028 gaan we samen door als één vereniging. We **lanceren** een gezamenlijke naam, identiteit en website; vanaf dat moment hebben we één herkenbare naam en identiteit.
- In 2028-2030 wordt de nieuwe identiteit consequent **doorgevoerd** en worden leden ondersteund in het gebruik om de herkenbaarheid verder te versterken.

Besturing

Door de samenwerking tussen Vereniging GDO, vSKBN en SME is een intensief besturingsmodel ontstaan. In de periode 2027-2030 streven we naar een versimpeling hiervan. De vereniging krijgt één bestuur en één Algemene ledenvergadering (ALV). De vereniging behoudt een eigen uitvoeringsorganisatie voor de ondersteuning van de leden en versterking van de sector.

Vereniging: Algemene Ledenvergadering en bestuur

- De ALV van de gefuseerde vereniging vergadert tweemaal per jaar. Op dit moment zijn de ALV's van Vereniging GDO en vSKBN nog gescheiden, maar vinden ze wel op dezelfde dag plaats.
- Het **bestuur** van GDO en vSKBN vormt al sinds 2025 een personele unie. Het bestuur vergadert circa zes keer per jaar. Vanuit het bestuur is een dagelijks bestuur (DB) benoemd. Het DB staat in nauw contact met de uitvoeringsorganisatie.

Bureau: opdracht, Algemene Vergadering van Aandeelhouders en Raad van Commissarissen

- De vereniging heeft zelf geen personeel. De uitvoerende werkzaamheden zijn belegd bij de **uitvoeringsorganisatie** SME, waarvan de vereniging meerderheidsaandeelhouder is (nu nog GDO). In de periode 2027-2030 werken we toe naar volledig aandeelhouderschap door de vereniging. GDO en SME vormen een fiscale eenheid. SME blijft ook advieswerk verrichten.
- Jaarlijks verstrekt het DB meerder **opdrachten** aan de uitvoeringsorganisatie. Deze omvatten alle werkzaamheden die voortkomen uit contributies, subsidies en opdrachten. De uitvoeringsorganisatie initieert daarnaast nieuwe programma's en projecten.
- De vereniging houdt **toezicht** op de uitvoeringsorganisatie via de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) en de Raad van Commissarissen (RvC). (Bestuurs)leden van de vereniging hebben zitting in beide gremia. We onderzoeken of dit in de periode 2027-2030 kan worden versimpeld.

Lidmaatschapsdefinitie

Met de fusie tussen Vereniging GDO en vSKBN moet opnieuw worden gedefinieerd (en statutair verankerd) wie lid kan worden van de vereniging (en wie niet). De huidige leden van Vereniging GDO en vSKBN zijn divers. Die diversiteit omarmen we: hierin zit juist de kracht van onze bijdrage aan een groen, gezond en duurzaam Nederland.

Uitgangspunten lidmaatschapsdefinitie in fusieproces

- Vanaf 2027 versterken wij **missiegedreven** werken binnen de vereniging, geïnspireerd door het gedachtegoed van 'Vereniging 3.0.'
- Het missiegedreven werken voeren we door in de lidmaatschapsdefinitie van de gefuseerde vereniging. We hanteren een brede beschrijving van leden, die ruimte laat voor verschillende typen organisaties. De **inhoudelijke doelstelling** staat voorop.
- Lid kunnen worden: '**organisaties die lokaal een duurzame ontwikkeling nastreven waarin de relatie tussen mens, dier, natuur en omgeving wordt versterkt.**'
- De volgende randvoorwaarden vormen het vertrekpunt voor de gefuseerde vereniging:
    - De organisatie heeft educatie, bewustwording en het bieden van handelingsperspectief als taak en zet zich van daaruit in voor doen, leren en beleven.
    - De organisatie is lokaal actief.
    - De organisatie heeft geen winstoogmerk.
    - De organisatie voldoet aantoonbaar aan wetgeving op het gebied van dierenwelzijn en locaties.

Groei van ons ledennetwerk

Om de waarde van de vereniging te vergroten, zetten we in op ledengroei. Daartoe maken we de meerwaarde van het lidmaatschap beter inzichtelijk voor bestaande en nieuwe leden.

Samen meer impact

- Wij zijn een vereniging van organisaties die lokaal een duurzame ontwikkeling nastreven waarin de relatie tussen mens, dier, natuur en omgeving versterkt wordt. Onze leden zijn divers. Samen vormen we een **landelijk netwerk** van gemeenten, NDE-centra, stads- en kinderboerderijen en stadslandbouw. Een aanzienlijk deel van het werkveld is al aangesloten, maar nog niet iedereen.
- Hoe groter het **deel van het werkveld** dat zich aan onze vereniging verbindt, hoe meer we van elkaar kunnen leren, hoe sterker we naar buiten kunnen treden en afspraken kunnen maken met overheden en maatschappelijke partners. Het is wenselijk dat komende jaren meer organisaties zich met de vereniging verbinden. In de periode 2027-2030 zetten we in op **groei van het aantal leden**. Leden en bureau helpen elkaar hierin.

Meerwaarde van het lidmaatschap

- Leden nemen deel aan een **lerend netwerk**, landelijk en regionaal. Zo leren we met en van elkaar. Landelijke kennis wordt met de leden ontwikkeld en gedeeld. De eigen organisatie profiteert hiervan.
- We bouwen aan **partnerschappen** met organisaties die de positie en het werk van onze leden versterken, zoals kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties, overheden en landelijke netwerken. Met hen ontwikkelen we programma's, projecten en activiteiten waaraan leden kunnen deelnemen. Ook maken we collectieve afspraken waarvan leden **direct kunnen profiteren**. Voorbeelden zijn deelname aan impactmetingen (zoals de MAEX Social Handprint) en de RI&E-module bij ArboNed.
- De vereniging brengt de gezamenlijke praktijk en belangen van de leden in bij **beleidsontwikkeling** op landelijk niveau.
- Trainingen en ondersteuning vanuit het bureau worden aan leden tegen **gereduceerd tarief** aangeboden.

Ledenorganisatie

In een sterke vereniging dragen de leden actief bij aan de koers en de uitvoering van werkzaamheden. Door onze samenkracht kunnen we onze ambities realiseren. In de periode 2027-2030 stimuleren we ledenparticipatie verder.

Informele ledenorganisatie

- Veel leden komen elkaar regionaal tegen en zoeken elkaar op wanneer zij tegen vergelijkbare uitdagingen aanlopen.
- We **stimuleren deze informele vormen van ledenorganisatie**. Voorbeelden hiervan zijn regionale ontmoetingen en leerkringen.

Formele ledenorganisatie

- Formele ledenorganisatie is gekoppeld aan **het beleid van de vereniging** en loopt via de lijn van het bestuur.
- In 2027 onderzoeken we de voor- en nadelen van verschillende vormen van formele ledenorganisatie. Daarbij valt te denken aan **commissies** (met een structurele rol) en **werkgroepen** (met een tijdelijke opdracht). In 2027 verkennen we welk verenigingsbeleid gebaat is bij commissies en/of werkgroepen.

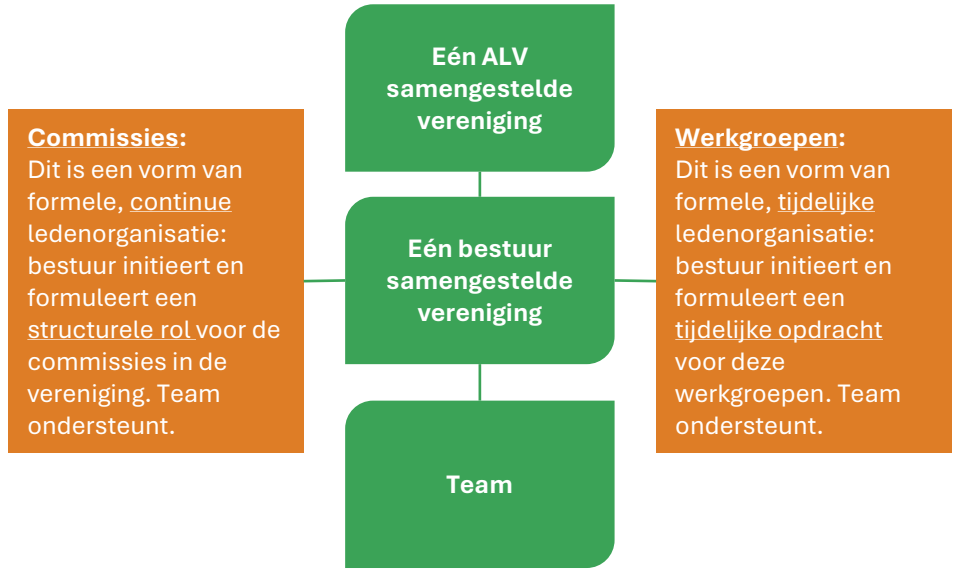

Ledencommunicatie

De vereniging is van de leden. Een sterke vereniging bestaat alleen wanneer leden elkaar ontmoeten en de verbinding tussen landelijk en lokaal wordt gemaakt. Ledencommunicatie is hiervoor essentieel. In de periode 2027-2030 werken we aan meer vertrouwen, herkenning en betrokkenheid, zodat leden actief deelnemen aan het netwerk.

Vertrouwen en betrokkenheid

- Communicatie is in de komende periode een **strategische voorwaarde** voor het versterken van het netwerk en de samengestelde vereniging.
- Communicatie moet leden niet alleen **informeren, maar ook activeren, verbinden en mede-eigenaar** maken van de gefuseerde vereniging. Leden worden tijdig, begrijpelijk en transparant meegenomen in keuzes, ontwikkelingen en besluiten. Dat geldt in het bijzonder voor het fusietraject en de ontwikkeling van de nieuwe naam en identiteit. De vereniging moet herkenbaar zijn als een organisatie van en voor leden, waarin leden zich gezien, gehoord en vertegenwoordigd voelen.
- Communicatie gaat daarbij verder dan informatievoorziening. Het **gaat om verbinding**: ruimte bieden voor het goede gesprek, zorgen ophalen, praktijkverhalen delen en zichtbaar maken wat de meerwaarde is van ons werk en de vereniging. Zo groeit de betrokkenheid niet alleen rond de fusie, maar ook rond de gezamenlijke koers en de waarde van het netwerk.
- Omdat het netwerk divers is, vraagt communicatie om **differentiatie**. Stads- en kinderboerderijen, NDE-centra, gemeenten en andere leden hebben verschillende rollen, belangen en informatiebehoeften. Communicatie sluit daarom aan bij de praktijk en beleving van de verschillende groepen binnen het netwerk.

Partners van de vereniging

Naast leden zijn er veel organisaties die vanuit andere rollen kunnen bijdragen aan onze doelstellingen. Daarom willen we op een gelijkwaardige en structurele manier samenwerken met partners. Uitgangspunt voor 2027-2030 is dat we samenwerkingen met partners beter beleggen in de vereniging.

Samenwerking met partners versterken

- Met sommige partners hebben we deze samenwerking vastgelegd in een convenant, **samenwerkingsovereenkomst** of in gelegenheidsafspraken voor samenwerking (naast specifieke projectpartners).
- Met **stevige partnerschappen** kunnen we onze landelijke meerwaarde en continuïteit versterken. Partnerschappen leveren wederzijdse voordelen. Wij werken daarbij vanuit de kracht van ons netwerk en onze kennis en expertise.
- In de periode 2027-2030 richten we binnen onze vereniging een goede plek in voor verschillende typen organisaties. Hierbij valt te denken aan niet-lokale overheden, maatschappelijke partners, lokale organisaties die geen lid zijn en organisaties die niet voldoen aan de voorwaarden voor lidmaatschap (bijvoorbeeld zzp'ers). We zetten in op **krachtige verbindingen** met partners.

Geen statutaire verankering

- In 2027 en verder werken we uit hoe we met (formele) partnerschappen omgaan. Te zijner tijd kan dit worden vastgelegd in het **huishoudelijk reglement**. Partnerschappen worden **niet statutair verankerd**.

Financiële uitgangspunten

In de periode van 2027-2030 werken we toe naar een toekomstbestendige bekostiging van verenigingswerkzaamheden, zodat we onze landelijke rol kunnen waarmaken voor een groen, gezond en duurzaam Nederland. Ook na de fusie behoudt de vereniging haar maatschappelijke doelstelling en bijbehorende ANBI-status, die GDO en vSKBN nu ook hebben.

Toekomstbeeld

- We gaan uit van een **gemixte bekostiging** van de vereniging, waarbij contributies en andere inkomsten uit subsidies, opdrachten en donaties met elkaar in balans zijn.
- **Alle kerntaken van de vereniging** bekostigen we uit contributie en daarvoor bestemde overheidsbijdragen (zie pag. 8):
    - Sectorontwikkeling
    - Meerwaarde van lidmaatschap
    - Belangenbehartiging
- **Aanvullende bekostiging** voor projecten en opdrachten moet bijdragen aan de realisatie van de missie van de vereniging en aan de betrokkenheid van de leden. Naast de werkzaamheden waarvoor het budget is toegekend, kunnen deze activiteiten bijdragen aan de kerntaken en aan innovatie.
- We staan voor een **inclusief contributiemodel**: ook kleine leden, met weinig financiële middelen moeten zich kunnen aansluiten.
- De **vereniging heeft geen winstoogmerk.** Wel is een weerstandsvermogen nodig voor mindere tijden. Alles boven nader te bepalen weerstandsvermogen wordt geïnvesteerd in realisatie van de missie van de vereniging.

Financieel groeipad

Contributies

- De huidige inkomsten uit **contributies** zijn bescheiden. De bijdragen van leden zijn voldoende om uitwisseling in het netwerk te faciliteren, maar niet om landelijke vertegenwoordiging goed op te pakken.
- In lijn met de inhoudelijke ambities voor ledenwerving, zetten we in op verhoging van de contributie-inkomsten door **toename van het aantal leden**.
- In 2027 werken we, in samenhang met de fusie tussen de verenigingen, een nieuw **contributiesysteem** uit. Dit wordt per 1 januari 2028 ingevoerd.
- Naast een financiële contributie vragen we leden om naar rato een aantal uren ter beschikking te stellen. Waarvoor deze uren worden ingezet, werken we in 2027 verder uit.

Maatschappelijke bekostiging

- In de periode 2027-2030 ontvangt Vereniging GDO een subsidie van het ministerie van LVVN voor de veranderstrategie van de vereniging. Hiermee heeft de vereniging ontwikkelruimte om de doelstellingen uit dit meerjarenplan te realiseren.
- In deze periode verkennen we ook de mogelijkheden om deze subsidie op te volgen met een **instellingssubsidie** (of een vergelijkbare subsidie) voor de maatschappelijke rol, de inhoudelijke rol en de infrastructuur waarvoor wij staan.

Programma's en projecten

- Inhoudelijke ontwikkelingen -vooral gerelateerd aan de belangrijkste gezamenlijke opgaven- bekostigen we in de periode 2027-2030 zo veel mogelijk langs de lijnen van **programma's en projecten** met aanvullende bekostiging.

Samenkracht

Meerjarenplan 2027-2030 | Vereniging GDO en vSKBN

Memo

Betreft : Voorstel tot fusie
Aan : Leden GDO en vSKBN
Datum : 19 november 2026 (datum ALV's)

Introductie

- In 2023 zijn GDO en SME samengegaan, eind 2024 is vSKBN daar bij gekomen.
- In 2025 is gewerkt aan een versterkte samenwerking, wat onder andere vorm kreeg door een 'personele unie van besturen' van GDO en vSKBN. Sindsdien hebben de verenigingen één bestuur, één directeur en één bureau. Dat werkt goed. Eind 2025 hebben de ALV's besloten dat de fusie verkend kon worden.
- In 2026 is een gezamenlijke toekomstvisie en meerjarenplan van GDO en VSKN gemaakt en nu, eind 2026 ligt in de ALV's het voorstel tot fusie voor.
- Als de ALV's instemmen met het voorstel dan wordt in 2027 de fusie voorbereid (statuten, naam, communicatie, website etc.) en kunnen eind 2027 de ALV's definitief stemmen over de fusie. Beoogd is nu dat dan 1 januari 2028 de fusie geëffectueerd is.

Meerjarenplan

- In het meerjarenplan is een gezamenlijke ambitie verwoord: 'voor een groen, gezond en duurzaam Nederland, door beleven, leren, meedoen'. De ambitie is uit ledensessies, ledenpeiling, bestuurssessies en extern advies tot stand gekomen.
- Plekken, programmering en partnerschappen staan centraal.
- Als vereniging werken we aan (1) een lerend netwerk; (2) continuïteit van de sector en (3) de verenigingsorganisatie.
- We hebben zes inhoudelijke opgaven verwoord die passen bij de stads- en kinderboerderijen en bij natuur- en duurzaamheidseducatie.
- Samen hebben we een inhoudelijk sterk verhaal met grote impact, met 30 miljoen bezoekers per jaar en potentieel 600 plekken. Dit geeft ons als geheel een sterke positie voor samenwerking met overheden en partners.

Voorstel

- Naar één vereniging, samen maken we meer impact en kunnen we meer kwaliteit bieden.
- De verenigingen organiseren we op collectiviteit én op diversiteit van de leden.

- Bij een besluit tot fusie werken we in 2027 aan statuten, naam, communicatie, website, ledendefinitie, eenduidig contributiesysteem etc. Leden worden hier actief in betrokken.

Vraag aan de ALV's van GDO en vSKBN

- Stemt de ALV in met de voorgenomen fusie van vereniging GDO en vSKBN?
- Stemt de ALV er mee in dat dit voornemen in 2027 verder uitgewerkt wordt, zodat eind 2027 er een definitief besluit -go/no go- genomen kan worden?
- Stemt de ALV ermee in dat toegewerkt wordt naar een gefuseerde vereniging die per 1/1/2028 gerealiseerd en effectief is?

Jaarplan 2027 van GDO en vSKBN

Samenkracht vereniging en bureau

Prio 1: Fusie van verenigingen met naam, positionering en communicatie

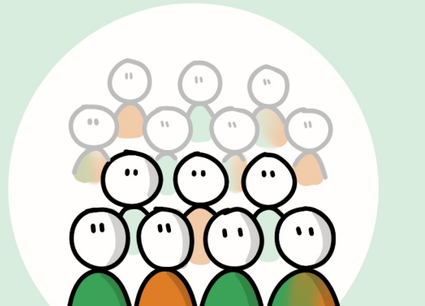

Prio 3: Groei aantal leden van 358 naar 425 voor meer legitimiteit en armslag

naar één vereniging + een adviesbureau

- 251 stads- en kinderboerderijen
- 72 gemeenten
- 35 zelfstandige natuur- en duurzaamheidseducatiecentra (NDE)

- Sterk adviesbureau en verenigingsbureau

Prio 2: Meerwaarde plekken en organisaties versterken, aantonen en zichtbaar maken

Prio 4: Verenigingsbureau en adviesbureau zijn samen één

Wil je het hele jaarplan lezen? Ga naar www.verenigingdo.nl/jaarplan-2027, www.vskbn.nl/jaarplan-2027 of scan de QR-code: via GDO via vSKBN

Jaarplan 2027 van GDO en vSKBN

Inhoud

Voor een
groen, gezond en duurzaam
Nederland door doen, leren en beleven

Plekken | **Programmering** | **Partnerschappen**

Opgave 1: Kwaliteit van plekken

- Kwaliteit en duurzaamheid locaties vergroten
- Werkgroep kwaliteit instellen
- Voorlichting dierenwelzijn op de boerderijen geven
- Bewegen op locaties stimuleren met ‘ Lekker beesten

Opgave 2: Sociale participatie

- In beeld brengen wat er al gebeurt
- Overzicht sociale participatie maken
- Leerkring sociale participatie opstarten

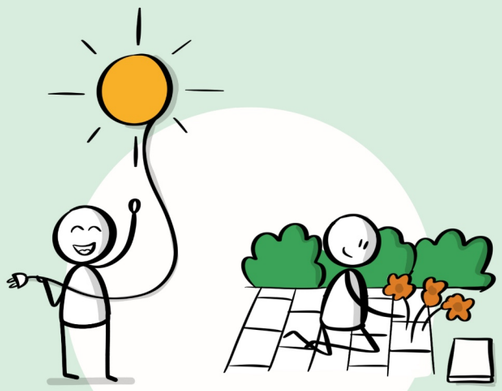

Opgave 3: Bewonersparticipatie

- Samenwerking tussen NDE en boerderijen vergroten
- Rol sector in klimaatparticipatie vormgeven
- Rol sector in energieparticipatie vormgeven
- Samenwerking met VVE’s en aardgasvrije wijken vormgeven (met SME)

Opgave 4: NDE-aanbod en onderwijs

- Werkgroep NDE en onderwijs starten
- Samenhang kerndoelen, thema’s en leerlijnen versterken
- Trainingsaanbod versterken
- Watereducatie versterken

Opgave 6: Gezonde jeugd en natuur

- Gezonde jeugd & natuur actief vormgeven
- Thema Milieu&natuur binnen Gezonde School versterken
- Voedseleducatie, o.a. schooltuinieren uitbouwen
- Collectief Natuurinclusief uitbouwen
- Gemeenten en NDE ondersteunen

Opgave 5: Duurzame school

- Whole School Approach + toolkit bekend maken
- Duurzaamheidscoördinatoren verbreden
- Groei van Eco-Schools vormgeven
- Trainingsaanbod en advies inzetten

Wil je het hele jaarplan lezen? Ga naar www.verenigingdo.nl/jaarplan-2027, www.vskbn.nl/jaarplan-2027 of scan de QR-code: via GDO via vSKBN

Jaarplan 2027 van GDO en vSKBN

Onze vereniging

Voor een
groen, gezond en duurzaam
Nederland door doen, leren en beleven

Pijler 1

Lerend netwerk

Pijler 2

Meerwaarde en continuïteit van de sector

Pijler 3

Verenigings-organisatie

Pijler 1: Lerend netwerk

- Meerwaarde aantonen
- Kennis delen
- Meer bewonersparticipatie vanuit leden
- Ledenplatform inrichten
- Verenigingsacademie verkennen

Pijler 3: Verenigingsorganisatie

- Fusie en communicatie uitvoeren
- Identiteit één vereniging opzetten
- Nieuw contributiesysteem maken
- Ledenadministratie en data straktrekken
- Kennismaken en online sessies met leden
- Werkgroepen opstarten

Pijler 2: Meerwaarde en continuïteit van de sector

- Landelijke vertegenwoordiging
- Selectief partnerschappen aangaan
- Grote programma's opzetten
- Sectorsubsidies aantrekken
- Nieuwe website maken
- Fonds kinderboerderijen verkennen

Wil je het hele jaarplan lezen? Ga naar www.verenigginggdo.nl/jaarplan-2027, www.vskbn.nl/jaarplan-2027 of scan de QR-code: via GDO via vSKBN

Memo

Betreft	:	Leden werven leden
Aan	:	Bestuur
Datum	:	28 oktober 2026 (vergaderdatum)

‘De vereniging dat zijn wij’. De samengestelde vereniging bestaat uit de leden. Op dit moment zijn dat gemeenten, zelfstandige centra voor natuur- en duurzaamheidseducatie en stads- en kinderboerderijen.

Wie zijn er lid?

NDE

- Het aantal gemeenten dat lid is van GDO is ca 90
- Het aantal zelfstandige NDE-centra van GDO is ca 26
  - Van de ca 140 NDE’s in Nederland zijn dan 24 geen lid.
  - Van de 342 gemeenten in Nederland zijn 252 geen lid.

Stads- en kinderboerderijen

- Er zijn 251 stads- en kinderboerderijen lid van vSKBN, hiervan zijn er 128 zelfstandig, 70 gemeentelijk en 53 overig (zorg-, onderwijs- of recreatieve organisatie)
  - Van de 450 kinderboerderijn in Nederland is 45% geen lid
  - Van de 100 dierenweides in Nederland is bijna geen locatie lid

Waarom ledenwerving?

- Meer leden betekent dat wij meer locaties met NDE en stads-en kinderboerderijen kunnen helpen.
- Meer leden betekent dat we de hele sector kunnen informeren over ontwikkelingen, zoals wetgeving, dierziektes, subsidiemogelijkheden etc.
- Meer leden betekent dat we nog meer namens de hele sector kunnen spreken en als zodanig erkend worden door overheid en partners.
- Meer leden geeft meer financiële ruimte om kennis te delen met elkaar, onderzoeken te doen, vertegenwoordiging te verzorgen etc.

Wie werft er leden?

- De leden vormen de verenging en het is logisch dat zij ook leden werven in hun omgeving
- Bestuur en bureau is er om het ledenwervingsproces te ondersteunen. Waar mogelijk zal het bureau leden werven.

Om de leden nieuwe leden te laten werven kiezen wij voor de aanpak:

1. Bureau maakt een wervingspakket (e-mail, flyer waarin meerwaarde is geschetst, vervolgstappen).
2. Bureau verzorgt opvolging nadat een lid zich heeft aangemeld (welkomstpakket, registratie, digitaal kennismakingsmoment, e.d.)
3. Een lid dat een nieuw lid werft krijgt
    a. Een cadeaubon van €50,-
    b. Een taart
    c. Ledenwerver van het jaar krijgt in de ALV een speciale attentie

Memo

Betreft	:	Code Stads- en Kinderboerderijen
Aan	:	ALV (na akkoord bestuur op 28/10)
Datum	:	19 november 2026 (vergaderdatum)

Opening

In 2025 heeft het bestuur van vSKBN de Code stads- en kinderboerderijen (zie bijlage) ontwikkeld. De code is een merkbelofte namens de sector. In de code zijn negen punten opgenomen met als uitgangspunt: *"Pas toe of leg uit".* Dit betekent dat een boerderij een punt uit de code volgt of uitlegt waarom dat (nog) niet lukt.

De code is tot stand gekomen samen met de leden en onder andere in de ledenvergadering en in drie goedbezochte regionale sessies besproken. De code is in de ALV van november 2025 vastgesteld.

Bestuur stelt nu voor om voordat we de code invoeren twee dingen (naast een paar kleinere redactionele puntjes) te wijzingen in de code:

1. Artikel 2 wordt als volgt aangepast

Was	**Wordt**
Wij doden geen dieren. Zieke dieren worden medisch behandeld. Bij onacceptabel lijden wordt er ingegrepen door een dierenarts of vakbekwaam medewerker.	Wij doden **zelf** geen dieren. Zieke dieren worden medisch behandeld. **Alleen** bij onacceptabel lijden wordt er ingegrepen door een dierenarts of **daartoe opgeleide deskundige.**

2. De volgorde wordt aangepast, waardoor de volgorde dier (I t/m IV), personeel (V, VI), duurzaam (VII), educatie (VIII) en participatie (IX) wordt. (Het worden weer gewone getallen als de keuze gemaakt is). Zie volgende pagina.

Vragen aan ALV (en voorafgaand het bestuur)

1. Gaat de ALV akkoord met beide voorgestelde wijzigingen?

Was	Wordt
1. Wij hanteren een duidelijk fokbeleid bij de vraag of een dier zich mag voortplanten.	I. Wij hebben voor de dieren op onze locaties welzijnsvriendelijke huisvesting. Groepsdieren worden gehuisvest met soortgenoten. Verblijven bieden ruimte voor natuurlijk gedrag.
2. Wij doden **zelf** geen dieren. Zieke dieren worden medisch behandeld. Bij onacceptabel lijden wordt er ingegrepen door een dierenarts of **daartoe opgeleide deskundige**.	II. Wij houden bij het toelaten van mensen in dierenweides en dierenverblijven toezicht en zorgen ervoor dat dieren zich kunnen terugtrekken van bezoekers.
3. Wij werken met goed opgeleide medewerkers. Vrijwilligers en mensen in de dagbesteding worden ondersteund door deskundige begeleiding.	III. Wij hanteren een duidelijk fokbeleid bij de vraag of een dier zich mag voortplanten.
4. Wij hebben voor de dieren op onze locaties welzijnsvriendelijke huisvesting. Groepsdieren worden gehuisvest met soortgenoten. Verblijven bieden ruimte voor natuurlijk gedrag.	IV. Wij doden **zelf** geen dieren. Zieke dieren worden medisch behandeld. **Alleen** bij onacceptabel lijden wordt er ingegrepen door een dierenarts of **daartoe opgeleide deskundige**.
5. Wij zorgen voor duurzame locaties, met klimaatbestendige en waterbewuste voorzieningen.	V. Wij zorgen voor een veilige en gezonde omgeving voor Personeel, bezoekers en dieren.
6. Wij zorgen voor een veilige en gezonde omgeving voor personeel, bezoekers en dieren.	VI. Wij werken met goed opgeleide medewerkers. Vrijwilligers en mensen in de dagbesteding worden ondersteund door deskundige begeleiding.
7. Wij houden bij het toelaten van mensen in dierenweides en dierenverblijven toezicht en zorgen ervoor dat dieren zich kunnen terugtrekken van bezoekers.	VII. Wij zorgen voor duurzame locaties, met klimaatbestendige en waterbewuste voorzieningen.
8. Wij verzorgen actief educatie voor kinderen, scholen en bezoekers over dieren, natuur, voedsel en duurzaamheid. Als bij educatie dieren zijn betrokken, gebeurt dit alleen **op een wijze** die voor de dieren past bij hun (natuurlijk) gedrag.	VIII. Wij verzorgen actief educatie voor kinderen, scholen en bezoekers over dieren, natuur, voedsel en duurzaamheid. Als bij educatie dieren zijn betrokken, gebeurt dit **op een wijze** die voor de dieren past bij hun (natuurlijk) gedrag.
9. Wij betrekken mensen, **organisaties** en bedrijven bij onze boerderij, zodat zij een bijdrage kunnen leveren aan natuur, dierenwelzijn en duurzaamheid.	IX. Wij betrekken mensen, **organisaties** en bedrijven bij onze boerderij, zodat zij een bijdrage kunnen leveren aan natuur, dierenwelzijn en duurzaamheid.

Code Stads- en Kinderboerderijen

Stads- en kinderboerderijen zijn in hun omgeving groene oases met veel functies. Naast een plek om mensen in contact te brengen met (landbouw)huisdieren, zijn ze een veilige plek voor ontmoeten en recreëren. Op deze boerderijen ondersteunen we scholen bij hun onderwijs, bieden educatie aan bezoekers en begeleiden we mensen die (soms) extra hulp nodig hebben. Kinderboerderijen maken maatschappelijke doelen waar.

De leden van de vSKBN zijn organisaties (gemeenten, rechtspersonen), die een of meerdere publiek
toegankelijke stads- of kinderboerderijen beheren. Omdat deze zo'n maatschappelijke taak vervullen, leggen zij in onderstaande code vast hoe ze dat in de praktijk vorm (willen) geven. Dat gebeurt voor de vier belangrijkste invalshoeken waarmee ze te maken hebben: de dieren, de medewerkers, de plek (locatie) en de werkzaamheden (beleving, educatie en participatie). Voor elk van deze invalshoeken zijn richtinggevende kaders uitgewerkt in een aantal bepalingen. Deze bepalingen moeten in onderlinge samenhang worden toegepast. Waar dat (tijdelijk) niet kan, wordt toegelicht volgens het principe "pas toe of leg uit" (bijlage).

De bepalingen in de code worden jaarlijks geëvalueerd en waar nodig geactualiseerd.

Toelichting op De werkwijze van "Pas toe of leg uit"

Er wordt aan een bepaling voldaan	Uitleg is niet nodig
Een bepaling is niet van toepassing	Er is een uitleg waarin wordt verwezen naar feiten en omstandigheden die aangeven waarom de bepaling niet van toepassing is.
Er wordt niet aan een bepaling voldaan	Er is een uitleg waarin argumenten worden gegeven waarom van de bepaling wordt afgeweken. Feiten volstaan niet, er zal ook steeds naar de geest van de code moeten worden verwezen (de onderliggende normen en waarden c.q. uitgangspunten) om aannemelijk te maken dat sprake is van verantwoord handelen. Aan een dergelijke uitleg worden de volgende eisen gesteld, er worden een of meer argumenten genoemd: • de conclusie volgt logisch uit de argumenten; • de argumenten zijn relevant; • de argumentatie is volledig; • de argumenten zijn in overeenstemming met de feiten.

Relatie Code en Kwaliteitsbewijs vSKBN

Het kwaliteitsbewijs vSKBN

- Met het kwaliteitsbewijs geeft de locatie aan dat voldaan wordt aan de wet- en regelgeving op het gebied van dieren en dierenwelzijn, hygiëne, veiligheid voor personeel en bezoekers, warenwet, Arbowetgeving (RI&E: Risico inventarisatie en Evaluatie) en AVG.
- De organisatie die de locatie beheert vult zelf de gegevens in en vSKBN controleert of dit juist is. De locatie moet iedere drie jaar actuele data aanleveren.

Code Stads- en kinderboerderijen

- Met de code geeft de locatie aan wat hun 'merkbelofte is'. Met de negen punten is aangegeven waar de organisatie die de locatie beheert voor staat. Dit maakt onderdeel uit van het beleid van de organisatie.
- In de code liggen de uitgangspunten, normen en waarden vast waar wij voor staan, wat op bepaalde onderdelen verder reikt dan wat de wet vereist.
- Door de werkwijze *'Pas toe of leg uit'* geeft de boerderij aan dat zij kan aantonen hoe zij met de negen punten uit de code omgaat.
- De code geeft aan wat de locatie doet, dit als toelichting voor overheid en samenleving.

Bijlage I. Ontstaan Code Stads- en Kinderboerderijen

1.1. Aanleiding

Maatschappelijk gezien krijgen stads- en kinderboerderijen meer aandacht. In positieve zin over het belang van onze rol in bewustwording/educatie over onder andere dierenwelzijn, de relevantie voor de leefbaarheid van wijken, de bijdrage voor gezonde leefomgeving. Maar in toenemende mate krijgen we ook vragen en opmerkingen over hoe we ons werk doen. Om hierin als branche gezamenlijk een offensieve aanpak te kiezen (zeker met het oog op komende verkiezingen van gemeenteraden) is het gewenst om in een verzameling van opgeschreven uitgangspunten, normen en waarden duidelijk te maken hoe we ons werk (willen) uitvoeren. Deze punten worden dan op bestuurlijk niveau geformuleerd, zodat er voor uitvoering of onderbouwde afwijkingen alle ruimte is. Daarvoor is de bijgevoegde code opgesteld.

1.2. Hoe werkt het?

De werking van een dergelijke code is als volgt. Als lid (rechtspersoon) in de branche neem je de code en de daarin genoemde punten aan. Je geeft aan dat je volgens de code werkt/wil werken en legt dat ook voor de buitenwereld vast op de website of in het jaarverslag. Daarbij geldt het principe “pas toe of leg uit”. Dat wil zeggen dat in je organisatie alle onderdelen van de code worden toegepast en als dat niet zo is, leg je uit wat je niet hanteert en waarom je dat niet doet.

De kerngedachte is dat we als branche een gezamenlijke set normen/waarden hebben en dat elk lid de keuze heeft om zich daaraan te conformeren of een uitzondering op een of meerdere regels aangeeft. Het collectief bepaalt de collectieve normen/waarden en individuele leden beslissen of ze daarmee willen werken. Het is geen vrijblijvende acceptatie: als je volgens de code werkt, neem je ook de verantwoordelijkheid om er naar te handelen. Dit zou ook onderdeel van beleidsplan moeten zijn. Leden die er te vrijblijvend mee omgaan, schaden het imago van het geheel en worden daarop door andere leden en/of de buitenwereld aangesproken.

1.3. Voordelen voor de branche?

Door deze code leg je als branche de focus op de dingen die je wel doet. In de uitingen naar de buitenwereld hanteer je de code als centrale beloften van de aangesloten leden aan de maatschappij. Daarmee kun je de PR en marketing focussen. Tegelijkertijd vormt de code een toetsingskader van beslissingen door verenigingsbestuur en ALV.

Memo

Betreft	:	Toelichting begroting vSKBN 2027
Aan	:	ALV vSKBN
Datum	:	19-11-2026

Introductie

vSKBN heeft in de jaren voor het samengaan -in de vorm van een bestuurlijke eenheid- het lastig gehad omdat de contributie tegenviel en er geen subsidies en projecten waren. Daar kwam bij dat de uitvoering door SME ertoe leidde dat er ook nog btw in mindering gebracht moest worden op het beschikbaar budget. SME hanteert een gereduceerd tarief voor vSKBN.

In 2026 is er subsidie aangevraagd bij het ministerie van LVVN (aanvraag nog in behandeling) en zijn projecten gestart: de Maand van de Kinderboerderij (€64.500) en Lekker beesten (€12.000 materiële kosten).

De systematiek dat GDO alle werkzaamheden belegt bij het uitvoerend bureau, maakt dat de begroting van vSKBN relatief weinig risico bevat. SME kan niet meer factureren dan het beschikbaar budget.

In de begroting zijn de kosten voor de fusie niet meegenomen. Verwachte kosten bedragen ±€55.000 voor statuten, nieuwe naam, huisstijl. Positionering en communicatie. Aan bestuur en ALV in november wordt apart gevraagd hier budget voor toe te kennen.

Baten

- De begrote contributie groeit van €69.000 naar €75.000, dit vanwege procentuele verhoging; ledenwerving en een striktere aanpak van het besluit in de ALV van 2023 dat gemeenten die lid zijn voor al hun stads- en kinderboerderijen moeten betalen.
- Projectbijdragen zijn begroot op €65.000, dit is inclusief verwachte subsidie van LVVN en nieuw budget voor de maand van de kinderboerderij. Vanaf 2027 worden ook kosten voor het kwaliteitsbewijs doorberekend.
- Totale baten zijn € 143.500

Lasten

- Aan de lastenkant is het budget voor de uitvoering €106.184; voor de pr/communicatie €22.385 en algemene kosten €13.915.
- Totale lasten zijn €142.484 inclusief btw. Exclusief btw is €117.755 besteedbaar. (Na de fusie vormt de vereniging een fiscale eenheid met SME en vervalt de onderlinge btw)

Totaal beeld

- Het totaalbeeld leidt tot een begroot resultaat van €1.016.

BEGROTING 2027

	Concept BEGROTIN 2027	Prognose 2026	ALV BEGROTI 2026	RESULTAAT 2025	RESULTAAT 2024	RESULTA 2023	RESULTAAT 2022	RESULTAAT 2021	RESULTAAT 2020	RESULTAAT 2019
BATEN										
Contributie	75.000	70.000	69.000	67.550	73.437	62.213	64.915	45.920	50.958	27.660
Huidige leden	73.500	70.000	68.000							
Nieuwe leden	1.500		1.000							
Projectbijdragen	65.000	76.500	47.500	3.737		-	-	-	-	18.593
inkomsten projecten	65.000	76.500	47.500							18.593
Bijeenkomsten (bijdrage leden)	3.500	-	3.500		1.011	2.650		585	690	
TOTALE BATEN	143.500	146.500	120.000	71.287	74.448	64.863	64.915	46.505	51.648	46.253
LASTEN										
Inhuur SME	106.184	133.740	105.940	62.231						
Projectkosten	26.620	35.000	30.250							22.984
Inzet vanuit projecten	26.620	35.000	30.250							
Ondersteuning	79.564	98.740	75.690	62.231	65.589	24.624	25.172	20.130	11.314	15.299
Personele kosten	79.564	98.740	75.690	62.231	65.589	24.624	25.172	20.130	11.314	15.299
				-	-					
Publiciteit en communicatie	22.385	7.260	10.430	3.439	2.718	8.938	6.637	5.899	666	6.568
Communicatie/ Bijeenkomsten voor leden	22.385	7.260	10.430	3.439	2.718	8.938	6.637	5.899	666	6.568
Algemene kosten	13.915	5.500	3.630	13.043	28.925	18.237	21.243	23.679	10.199	12.801
Bestuurskosten	4.500	2.500	2.000	2.934	4.936	2.746	5.263	3.087	1.661	4.614
Accountantskosten	-	-	-							
Dubieuze debiteuren	1.000	1.500	-			315	4.535	3.590		
Overige algemene kosten	8.415	1.500	1.630	10.109	23.989	15.176	11.445	17.002	8.538	8.187
Financiële baten en lasten										
Rente inkomsten						-119				
TOTALE LASTEN	142.484	146.500	120.000	140.944	97.232	51.680	53.053	49.708	22.179	57.652
RESULTAAT	**1.016**	-	**0**	**-69.657**	**-22.784**	**13.183**	**11.862**	**-3.203**	**29.469**	**-11.399**

de lasten zijn inclusief 21% btw	24.729
lasten exclusief btw	117.755

Memo

Betreft : Voorstel Contributie 2027 en eenmalige investering fusie
Aan : Leden (ALV)
Datum : 19-11-2026 (ALV)

1.1. Opening

VSKBN had alleen inkomsten uit contributie, in 2026 is daar budget bijgekomen uit LVVN-subsidie voor voorlichting dierenwelzijn; projectbudget voor maand van de Kinderboerderij en voor Lekker Beesten.

Aan contributie is €75.000 en projecten is €65.000,- samen €140.000- begroot voor 2027. Als deze budgetten werkelijk binnenkomen, dan is voor de inzet van SME voor ondersteuning en projecten €106.184 beschikbaar. Na aftrek van btw is er €87.755 inzetbaar. Als de fusie van vSKBN en GDO doorgaat in 2028 dan werken we in een fiscale eenheid en hoeft intern tussen vSKBN/GDO en SME geen btw verrekend te worden.

1.2. Contributie

De vereniging streeft ernaar de contributie:

- zo laag mogelijk te houden, zodat het lidmaatschap met de daarbij geboden faciliteiten laagdrempelig blijven.
- een goede financiële basis te laten zijn voor het functioneren van de professionele brancheorganisatie die de vSKBN wil zijn.
- af te stemmen op een gezonde boekhouding waarin inkomsten en uitgaven minimaal in evenwicht zijn.

In de ALV van 2024 is besloten dat:

- de staffelkorting vervallen is, voor iedere locatie wordt een vast bedrag van voor 2025 in rekening gebracht.
- gemeenten die lid zijn van vSKBN dat zijn voor al hun locaties.
- Toekomstige contributieverhogingen altijd stapsgewijs dienen te verlopen. Het uitgangspunt is en moet blijven dat alle stads- en kinderboerderijen lid kunnen zijn. Voor leden die niet kunnen betalen kunnen gebruik maken van de coulanceregeling.
- Naast een financiële contributie wij de leden vragen zich belangeloos voor een aantal uren in te zetten voor de vereniging, dit op vrijwillige basis.

1.2.1. Voorstel contributie

Het bestuur stelt voor de contributie voor 2027

- Te verhogen voor inflatiecorrectie van 3%

- Niet te verhogen voor andere kostenstijgingen zoals personele ontwikkeling (tredes)
- Dit leidt tot een contributieverhoging voor 2027 van €350,- naar €360 per locatie. vSKBN is niet btw-plichtig en brengt daarom geen btw in rekening voor de contributie.

1.3. Eenmalige investering fusie

Als de ALV besluit akkoord te gaan met de fusie van vSKBN en GDO dan moet er in 2027 veel werk verricht worden om dit per 1-1-2028 in te kunnen laten gaan. Zo moeten statuten opgesteld worden, nieuwe naam, logo en huisstijl ontwikkeld worden, nieuwe website gemaakt worden en een positionerings-/communicatieplan worden ontwikkeld en uitgevoerd. Hiervoor is een begroting opgesteld:

Juridische kosten	€8.500
Ondersteuning externe expertise fusie en communicatie	€31.500
Inzet uren bureau	€12.500
onvoorzien	€2.500
TOTAAL	**€55.000**

Bovenstaande begroting is niet ruim. Ook zal een klein aantal uren uit contributie voor 2027 vrijgemaakt worden voor de inzet uren door het bureau.

Aan de leden wordt gevraagd in te stemmen met een eenmalige investering vanuit de leden voor de fusie. Per locatie komt dit overeen met €100,-- In dat geval dragen de leden van vSKBN €25.000 bij. De leden van GDO dragen €30.000 bij aan de fusie.

Organisaties die deze extra bijdrage niet kunnen betalen kunnen gebruik maken van de coulanceregeling van vSKBN. Zij moeten dit vooraf aangeven bij het bureau om te kijken of zij daarvoor in aanmerking komen.

Organisaties die zowel lid zijn van GDO als van vSKBN hoeven de vSKBN bijdrage aan de fusie van 100,- niet te betalen.

1.3.1. Voorstel eenmalige investering

Het bestuur stelt voor een eenmalige investering van de leden te vragen voor de fusie van €100,- per locatie.

Vragen aan de ALV:

1. Gaat u akkoord met de contributie 2027 van €350 naar €360?
2. Gaat u akkoord met eenmalige investering voor de fusie van €100,-- per locatie?

Rooster van Aftreden

Statutair is in artikel 10 lid 6 bepaalt dat het bestuur een Rooster van Aftreden opstelt. Het bestuur heeft in haar bestuursvergadering van 24 januari 2019 zelf aan haar lidmaatschap 2 termijnen van drie jaar gesteld. In statutenwijziging die de ALV eind 2024 heeft goedgekeurd is de termijn verlengd van 3 naar 4 jaar

		Periode			**Aftredend / herkiesbaar**			
Leden	**Datum van aantreden***	**1**	**2**	**Functie**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Ron van der Jagt	2025	2029		voorzitter				
Astrid Verblakt	2025	2029		penningmeester				
Liesbeth Bronkhorst	2023	2027		vicevoorzitter	*Niet herkiesbaar*			
Katelijne van Spronsen	2024	2028						
Avinash Krishnasing	2024	2028						
Arnold Steenhuis	2024	2028						
Vacant								

*: Na de nieuwe samenstelling van het bestuur zal bekeken worden hoe voorkomen kan worden dat te meerdere bestuursleden tegelijk aftreden.

Huidige profiel bestuursleden

	Profiel**	**Huidige werkzaamheden**
Ron van der Jagt	Bestuurder, toezichthouder directeur	Koninklijke Nederlandse Vereniging van Rentmeesters, VACO, MKB Nederland
Astrid Verblakt	Directeur- bestuurder	CNME Maastricht
Liesbeth Bronkhorst	Directeur- bestuurder	Stad en Natuur Almere
Katelijne van Spronsen	Directeur- bestuurder	Helderse Vallei Den Helder
Avinash Krishnasing	Bestuurslid, raadslid	Kinderboerderij Tanthof Delft
Arnold Steenhuis	Gemeente-ambtenaar	gemeente Montferland

**: In het huidige bestuur is nu geen NDE of kinderboerderij vertegenwoordigd die onderdeel is van een gemeente. Bij een volgende vacature willen we hier expliciet om vragen.

Kandidaat bestuurslid

Judith Zuiderwijk, kandidaat algemeen bestuurslid

Ik wil graag bijdragen aan GDO én vSKBN omdat ik geloof dat er veel kracht en potentie in onze organisatie zit. Ik wil daar graag mijn steentje aan bijdragen en denk dat ik met name vanuit mijn ondernemende vaardigheden een waardevolle bijdrage kan leveren. Tegelijk verwacht ik ook veel te kunnen leren als bestuurslid van GDO/vSKBN. Ik heb er enorm veel zin in!

Over mij

Ik ben directeur-bestuurder van Stichting Westland Natuur en Techniek web. Met een klein team van 2,5 fte hebben we in enkele jaren een groot bereik weten te bewerkstelligen in de regio Westland en Hoek van Holland. Ruim 30.000 kinderen en jongeren doen jaarlijks mee aan onze programma's op het gebied van natuur, duurzaamheid, techniek en gezonde voeding. We werken inmiddels ook nauw samen met het bedrijfsleven in onze regio. Mijn kracht ligt in het netwerken en het creëren van draagvlak.

Korte samenvatting cv

Ik ben afgestudeerd als Milieukundige aan de Universiteit Utrecht. In mijn werk bij de gemeente Leusden kwam ik voor het eerst in aanraking met natuur- en milieueducatie. Later maakte ik de overstap naar de gemeente Westland waar ik een programma voor natuur- en milieueducatie mocht opzetten. In de jaren erna groeide dit programma en fuseerden we met een kleine organisatie die zich bezighield met de verbinding tussen arbeidsmarkt en onderwijs. Zo ontstond WNTweb in 2018. In 2021 verzelfstandigde WNTweb en kwam helemaal los te staan van de gemeente Westland. Dat was het moment dat ik de overstap maakte en directeur werd.

Persoonlijk

Ik ben getrouwd met Stephan, die zowel ICT'er als timmerman is, een mooie combinatie van werken met het hoofd en handen. Onze zoons studeren allebei in Tilburg, maar zijn gelukkig ook regelmatig bij ons thuis te vinden. Ik hou enorm van reizen, lezen, wandelen en sporten. Ook zorg ik momenteel veel voor mijn moeder, die langzaam achteruitgaat.

Verwijzing naar mijn LinkedIn profiel Judith Zuiderwijk | LinkedIn

Kandidaat bestuurslid

Robert Deliën, kandidaat algemeen bestuurslid

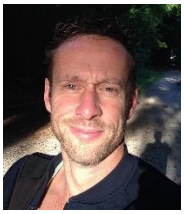

Verslag

Betreft	:	Algemene leden vergadering (ALV) vereniging Stads- en Kinderboerderijen Nederland (vSKBN) 2 juni 2026
Aanwezigen:		Bestuur GDO/vSKBN: Ron van der Jagt (Voorzitter), Astrid Verblakt (Penningmeester), Arjanne Lagendijk, Katelijne van Spronsen, Avinash Krishnasing, Arnold Steenhuis Leden: Tamara Zantman, Heidi Poppelaars, Miriam Veenstra, Corrie Speksnijder Overige aanwezigen: Hak van Nispen, Marie-José Brandsma, Inger van der Laan
Afwezig	:	Bestuur: Liesbeth Bronkhorst (Waarnemend voorzitter) Leden: Marcel Wageveld, Sytske Romijn, Martijn Lammers Overige afwezigen: Ineke de Kruijf (notulist)
Plaats	:	Digitaal via MS Teams

Aanwezigheid

Aanwezig

Op de ALV waren 10 leden en bestuursleden aanwezig. Conform de statuten is de vergadering bevoegd om besluiten te nemen.

1. Opening en vaststellen agenda

Voorzitter Ron van der Jagt heet iedereen van harte welkom en opent de ALV met onderstaande mededelingen:

- 1x per jaar wordt een fysieke ALV in combinatie met een kennisdag georganiseerd
- 1x per jaar is er een digitale ALV ter vaststelling van de jaarrekening. Dit is vorige ALV zo besloten, waardoor voldaan wordt aan de statuten en vereisten van ANBI-organisatie.
- De Maand van de Kinderboerderij is gestart met het aanbieden met de publicatie en het aanbieden van het trendrapport aan het ministerie van LVVN.
- Afgelopen periode hebben de voorzitter en de directeur gesproken met diverse stakeholders waarin de verenigingen gezien worden als een interessante samenwerkingspartner
- Notulen worden opgesteld door het bureau.

2. Financieel: jaarrekening 2025

In het verleden werd de controle uitgevoerd door de kascommissie. Sinds dit jaar werkt de vereniging, conform het besluit in de vorige ALV, samen met een accountant en wordt de financiële administratie verder geprofessionaliseerd. De accountant heeft een samenstellingsverklaring afgegeven.

De penningmeester geeft toelichting op de jaarrekening:

- Er is een lichte stijgende lijn, waarbij het verlies ten opzichte van 2024 minder groot is
- Er wordt gekeken naar de contributie: het innen en bepalen of er voldoende inkomsten worden gegeneerd vergt dat de ledenadministratie verder op orde wordt gebracht.
- Samenwerking met SME voor de uitvoering van de opdrachten en meer body te geven aan de vereniging blijkt succesvol.

De leden hebben bij de jaarrekening geen verdere vragen. De jaarrekening en de meegezonden toelichting geven een goed beeld.
De leden stemmen en geven akkoord op:

1. Vaststellen jaarrekening 2025
2. Onttrekken van negatieve resultaat uit de algemene reserve
3. Decharge van het bestuur en directeur voor het gevoerde beleid in 2025

3. Bestuurssamenstelling

Arjanne heeft in de laatste bestuursvergadering GDO/VSKBN afscheid genomen.
De voorzitter bedankt Arjanne voor de betrokkenheid en inzet. Arjanne bedankt iedereen voor de fijne tijd en wenst het bestuur en team veel succes toe. Zij ziet volop perspectief in de samenwerking van vSKBN, GDO en SME. Het bestuur GDO/ vSKBN zoekt naar een opvolger voor Arjanne. De vacature wordt binnenkort uitgezet. Voorzitter vraagt de leden om als zij een geschikte kandidaat weten dat zij dit dan doorgeven aan de kandidaat en/of directeur. Het streven is dat in de ALV van november het nieuwe bestuurslid wordt benoemd.

4. Rondvraag, Wvttk en sluiting

Er zijn geen vragen voor de rondvraag.

Actualiteiten:

- 19 juni is de gezamenlijke ledendag van GDO en vSKBN bij Avifauna
- De Maand van de kinderboerderij is gestart waarbij politieke lunches worden georganiseerd. Hiervoor is een bedrag van €250,- beschikbaar per locatie, er is een film gemaakt en er is een standaard PowerPointpresentatie. Bezoekers van de kinderboerderij kunnen deelnemen aan het programma Lekker beesten. Verder is het belangrijk dat de boerderijen laten zien welke activiteiten er plaatsvinden op de kinderboerderij

- Het trendrapport is aangeboden aan het Ministerie van LVVN, afdeling dierenwelzijn. Ze waren erg onder de indruk van de 30 miljoen bezoekers. Dit getal, samen met 600 locaties blijft wel hangen.
- LVVN is van zins om vSKBN subsidie te geven.
- De vereniging is bezig met het opstellen van het meerjarenplan
- Deze vergadering worden er geen notulen van vorige vergadering besproken en vastgesteld, dat gebeurt in de ALV van 19 november.

De voorzitter bedankt iedereen voor de aanwezigheid.

Concept verslag

Betreft : Algemene Ledenvergadering (ALV)
Datum/tijd : 26 november 20225
Plaats : Boerderij IJsselstee/ Natuurkwartier Nieuwegein

Aanwezige bestuursleden vSKBN en GDO:

Jacqueline van Dongen, Paul Duijsings, Liesbeth Bronkhorst, Arjanne Lagendijk, Katelijne van Spronsen, Avinash Krishnasing, Arnold Steenhuis en de aantredende bestuursleden Ron van der Jagt en Astrid Verblakt.

Aanwezig vanuit bureau vSKBN:

Hak van Nispen, Inger van der Laan, Marie-José Brandsma, Jasmijn Kop.

Deelnemende kinderboerderijen:

De deelnemerslijst is beschikbaar bij het secretariaat. Aantal aanwezige leden: 65 aanwezigen. 51 deelnemers vanuit kinderboerderijen, die 44 locaties vertegenwoordigden.

1. Opening en vaststellen agenda

Voorzitter Jacqueline van Dongen opent de vergadering tussen de strobalen in de nieuwe geitenstal van boerderij IJsselstee. De vergadering stemt in met de agenda.

2. Mededelingen

Aftredend bestuurslid Sytske Romijn is verhinderd.

3. Verslag vorige ALV van 22 mei 2025

Het verslag van de vergadering wordt ongewijzigd vastgesteld.

Naar aanleiding van:

- De werkzaamheden van de leden aan de notitie over duurzaamheid en dierenwelzijn heeft zijn vervolg gekregen in de Code Stads- en Kinderboerderijen (geagendeerd voor deze ALV). Apart wordt nog een duurzaamheidsdocument ontwikkeld.

Actiepunten:

- Meerjarenbegroting en Ida Zilverschoonprijs zijn geagendeerd voor deze ALV;

- Actualiseren Dierenwelzijnsvisie: bestuur heeft besloten de in 2023 vastgestelde Dierenwelzijnsvisie nu niet te wijzigen;
- Oproepen aan de leden om verhalen van hun boerderij te delen en om zich te melden voor onderwerpen waarop zij expert zijn, zodat collega's met hen contact op kunnen blijven staan.

4. Financiën 2026

a) Begroting 2026

Penningmeester Paul Duijsings licht toe dat het samenstellen van de begroting lastig was en dat dit intensief besproken is in het bestuur. Doordat de contributie nu nog de enige inkomstenbron is en de btw kan niet afgetrokken kan worden, is de speelruimte klein. We zijn op nul onderaan de streep uitgekomen doordat we €47.500 aan projectinkomsten begroot hebben. Dit is voor de volgende projecten: (1) de maand van de stads- en kinderboerderij; (2) huisdierinformatiepunt en (3) Lekker Beesten. Voor deze projecten wordt nu financiering gezocht.

b) Meerjarenbegroting

In de meerjarenbegroting wordt zichtbaar dat we toewerken naar een positief jaarresultaat. Dit zal ontstaan door groeiende contributie, door meer leden en een nieuw contributiesysteem dat in 2026 ontwikkeld wordt, door nieuwe of doorlopende projecten en door subsidie. Dit is nu nog niet zo, maar bij GDO is deze werkwijze al enkele jaren de basis.

c) Contributie 2026

Bestuur stelt voor om de contributie te verhogen van €325,- naar €350,- per boerderij. Het besluit uit 2024 dat als een gemeente die lid is, al haar boerderijen lid zijn, blijft staan. De vergadering stemt in met de begroting 2026 en het contributievoorstel.

5. Plannen

a) Code Stads- en Kinderboerderijen

Bestuursleden Katelijne van Spronsen en Paul Duijsings lichten toe dat de notitie duurzaamheid en dierenwelzijn zijn vervolg heeft gekregen in de Code Stads- en Kinderboerderijen. De input van de leden voor de notitie en tijdens de regiobijeenkomsten over de code hebben gezorgd dat er nu een code met negen punten ligt. Deze code is een 'merkbelofte' van ons als boerderijen. Daarbij geldt de regel: 'pas toe of leg uit'. De code is o.a. voor de aanstaande gemeenteraads-verkiezingen een handig instrument om te laten zien waar je als boerderijen voor staat (het wat).

Met het kwaliteitsbewijs kan je laten zien dat je de zaken op het gebied van wet- en regelgeving op orde hebt (het hoe).
Voorstel is om de code vast te stellen en te gaan gebruiken. Na een jaar moeten we evalueren hoe het werkt en welke aanpassingen eventueel wenselijk zijn.
Uit de leden komt de vraag aangaande punt 2: 'Wij doden geen dieren. Zieke dieren worden medisch behandeld. Bij onacceptabel lijden wordt er ingegrepen door een dierenarts of vakbekwaam medewerker.' Katelijne licht toe dat in de wet staat dat er geen dieren gedood mogen worden anders dan door een dierenarts of bevoegd beroepsbeoefenaar (bv door opleiding). Als een boerderij eigen productie heeft van vlees en dit verkoopt, dan is er sprake van een ander traject, waarbij aan de regels van een productiebedrijf moet worden voldaan. In dat geval legt die boerderij dus uit dat ze daar bewust voor kiezen (vanuit de werking: pas toe of leg uit).
Vanuit de leden wordt de wens naar voren gebracht om de workshop over het doden van dieren nog eens te herhalen.

De vergadering stelt de Code Stads- en Kinderboerderijen vast.
Paul Duijsings en Arnold Steenhuis spreken de wens uit dat de leden kritisch naar de code gaan kijken en er actief mee aan de slag gaan. Er zal een werkgroep worden ingesteld om de code levend en actueel te houden.

b) Jaarplan 2026

Het jaarplan is het eerste jaarplan van GDO, vSKBN en SME samen. Voor vSKBN is, naast de algemene speerpunten, de eigen ambitie voor 2026 opgenomen. De vergadering stemt in met het jaarplan voor 2026. De voorzitter doet de suggestie aan de leden om het jaarplan naar de wethouder en raadsleden te sturen.

c) Uitgangspunten Meerjarenplan

In 2025 is verkend welke uitgangspunten er zijn voor het meerjarenplan 2027 -2030; dit meerjarenplan wordt in 2026 ontwikkeld. De vereniging heeft dit bij de leden van vSKBN geïnventariseerd tijdens drie regionale regioledenbijeenkomsten in Utrecht, Oss en Zwolle. Het beeld is dat:

- het zinvol is om aan een gezamenlijke missie te werken;
- de samenwerking tussen GDO en vSKBN geïntensiveerd wordt (landelijk en lokaal) en dat fusie tussen beide verenigingen interessant is om te onderzoeken;

- helder moet zijn wie onze leden en partners zijn en wat dat betekent (Is de gemeente lid?; Is een centrum of boerderij lid?; Wie heeft stemrecht?; e.d.);
- dat het een goed werkend model is dat de werkzaamheden voor GDO en vSKBN belegd zijn bij SME en dat SME daarnaast ook advieswerk verricht, zodat de organisatie financieel gezond blijft.

De vergadering stemt in met de uitgangspunten voor het meerjarenplan.

6. Stand van zaken werkzaamheden 2025

Directeur Hak van Nispen licht toe dat in 2025 veel contacten met de leden en met overige partners weer aangehaald zijn, dit werd alom gewaardeerd en biedt kansen voor de toekomst. De ALV dag in mei en de regionale ledenbijeenkomsten waren ook positief en vertrouwd. 'Onder de motorkap' is er ook veel werk gedaan aan het opstellen van een leidend verhaal; communicatie (website, social media, nieuwsbrief), financiën, contributie, bestuurs-ondersteuning, ledenenquête, MAEX etc. Verder liep de ledenondersteuning door, zoals bij vragen rond pensioenen (veel zelfstandige boerderijen zijn door het ministerie van Sociale Zaken verplicht om deel te nemen aan Pensioenfonds Zorg & Welzijn), dierziektes of bezuinigingen. En er is een nieuwe impuls gegeven aan het kwaliteitsbewijs, wat nu 50 boerderijen in het bezit hebben. En verder is er gezocht naar nieuwe projecten en nieuwe financiering, wat hopelijk in 2026 zijn beslag krijgt.

Hak geeft aan dat in september het budget al besteed was en dat de drie regionale leden-bijeenkomsten, bestuur, ALV organiseren, kennisdag, gesprekken, etc. door SME zonder budget uitgevoerd moesten worden. Dit is een mooi cadeau van SME, maar een onwenselijke en niet toekomstbestendige situatie.

Verder wordt nog een keer gewezen op de mogelijkheid om een voucher aan te vragen voor de MAEX (Social Handprint), dit kan door een mailtje te sturen naar het secretariaat. Door de MAEX in te vullen kun je als kinderboerderij aangeven wat je maatschappelijke meerwaarde is. Omdat er straks een nieuwe raadsperiode komt, zou het goed zijn om de komende periode hiervoor te benutten.
Katelijne geeft aan dat het invullen van de MAEX-vragenlijst best wat werk is, maar dat je er daarna erg veel aan hebt. Mochten er vragen zijn bij het invullen, dan kunnen leden dat via het secretariaat laten weten.

Vanuit de leden wordt aandacht gevraagd voor het leggen van contact met dierenwelzijns-organisaties, zoals bv Eyes on Animals. Hak geeft aan dat in 2026 ook met verschillende dierenwelzijnsorganisaties contact zal worden gelegd. Dit soort gesprekken zijn belangrijk voor de samenwerking, maar ook om ons als vereniging duidelijk te positioneren.

7. Bestuurssamenstelling

Voorzitter Jacqueline van Dongen, penningmeester Paul Duijsings en algemeen bestuurslid Sytske Romijn treden af. Op 13 november jl. zijn zij ook bij GDO afgetreden. Nieuwe kandidaten zijn Ron van der Jagt als voorzitter en Astrid Verblakt-Schmeits als penningmeester. De vergadering neemt met luid applaus afscheid van de drie bestuursleden en heet zo en met groene stemkaarten de nieuwe bestuursleden welkom.

De directeur bedankt de drie zojuist afgetreden bestuursleden voor hun inzet en rol in de krachtenbundeling van GDO en vSKBN en hun bijdrage aan de verdere ontwikkeling van vSKBN. In nauwe samenwerking tussen hen en het bureau was het mogelijk om adequaat te reageren en de vSKBN een nieuwe toekomst te geven. Met een wijnkoeler met vSKBN logo en wijn waarin de energie van GDO, vSKBN en SME samen is gekomen bedankt hij hen. De nieuwe bestuursleden stellen zich kort voor.

8. Voorstel naar 1 ALV en twee kennisdagen

Het voorstel was om de voorjaars ALV te laten vervallen en in het najaar 1 ALV te houden. Tijdens de ALV van GDO op 13 november is het voorstel aangenomen om in het voorjaar een digitale ALV te beleggen waarin alleen de jaarcijfers worden besproken en vastgesteld. Daarmee voldoen we aan de statuten; aan de eisen voor de ANBI status en zorgen we ervoor dat de cijfers input zijn voor de begrotingscyclus. Het bestuur stelt voor om voor vSKBN dezelfde werkwijze te hanteren. Dit betekent:

(1) een digitale voorjaars-ALV over de jaarcijfers

(2) een kennisdag in het voorjaar van vSKBN en GDO samen

(3) een najaars-ALV met daaraan gekoppeld aan kennisdag van vSKBN en GDO samen

De vergadering stemt in met dit voorstel.

9. Wat verder ter tafel komt en rondvraag

Er zijn geen punten voor de rondvraag.

10. Sluiting

Met dank aan allen voor hun komst sluit de zojuist aangetreden voorzitter de vergadering.

Actiepunten

Nr.	Actie	Trekker	Deadline	Status
	Governance &bestuur			
1.	Organiseren van een digitale voorjaars-ALV voor vaststelling jaarcijfers 2025	Bureau	Voorjaar 2026	√
	Meerjarenvisie			
2.	Ontwikkelen van een nieuw contributiesysteem als onderdeel van de meerjarenbegroting	Bestuur / bureau	2026	
3.	Intensiveren samenwerking GDO–vSKBN en verkennen mogelijkheid tot fusie in relatie tot meerjarenvisie	Bestuur	2026	
	Activiteiten/ Acties			
4.	Oproep aan leden om goede praktijkverhalen te delen / inventariseren expertise bij boerderijen (dierenwelzijn, sociaal, groen, educatie, participatie)	Alle leden	Doorlopend	
5.	Evalueren van de Code Stads- en Kinderboerderijen na één jaar	Bestuur / werkgroep	Eind 2026	√
6.	Instellen van een werkgroep om de Code actueel en levend te houden	Bestuur	2026	√
7.	Verkennen/herhalen workshop over het doden van dieren	Bureau / bestuur	N.t.b.	
8.	Contact leggen met dierenwelzijnsorganisaties (o.a. Eyes on Animals)	Bureau	2026	
9.	Leden stimuleren en ondersteunen bij gebruik van MAEX / Social Handprint	Bureau / secretariaat	Q1 2026	√
10.	Organiseren van gezamenlijke kennisdagen GDO–vSKBN (voorjaar en najaar, najaar gekoppeld aan ALV)	Bureau	2026	√